

Forssan malli - Ennalta estävä yhteisösovittelun malli ja sen vaikuttavuus Forssassa vuosina 2016-2018

Ville Hirvonen

Juuso Holopainen

5/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t) Ville Hirvonen Juuso Holopainen	Tutkinto Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Forssan malli - Ennalta estävä yhteisösovittelun malli ja sen vaikuttavuus Forssassa vuosina 2016-2018	Julkisuusaste Julkinen
Ohjaaja Jari Ylinen Anu Haikansalo	Opinnäytetyön muoto Kvalitatiivinen tutkimus
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on esitellä Forssassa vuoden 2016 syksyllä väkivaltaiseksi kärjistynyt tilanne paikallisten nuorten ja vastaanottokeskuksen asukkaiden välillä, kuvata tämän tilanteen kehittyminen ja kuinka se lopulta saatiin ratkaistua moniammatillisen yhteistyön avulla, josta syntyi niin kutsuttu Forssan malli. Forssan yhteisösovittelun malli on sittemmin vuonna 2018 voittanut kansallisen rikosentorjuntakilpailun ja saanut osakseen myös kansainvälistä tunnustusta, otettuaan ykkössijan myös Euroopan rikosentorjuntakilpailussa ECPA:ssa.</p> <p>Tutkimustehtävää lähestyimme tarkastelemalla työryhmältä saatuja materiaaleja koskien Forssan mallia ja kuvausta tilanteesta, joka Forssassa vallitsi vuosina 2016-2018. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää työryhmän jäsenten omakohtaiset kokemukset Forssan mallin toimivuudesta sekä tilanteen ratkaisemisesta Forssassa.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivisia, eli laadullisia tutkimusmenetelmiä, kuten haastattelua ja niiden sisällön analyysia. Haastattelut toteutettiin Forssan mallin työryhmän jäsenistä viidelle valikoidulle henkilölle, jotka olivat keskeisessä roolissa työryhmässä.</p> <p>Opinnäytetyömme tuloksena selvisi, että haastatellut työryhmän jäsenet olivat lähes yhtä mieltä siitä, että Forssan malli oli nimenomaan se työkalu, jolla tilanne saatiin ratkaistua Forssassa, eikä muilla vastaavilla keinoilla olisi päästy vastaavaan lopputulokseen. Kaikki työryhmän jäsenet kokivat moniammatillisen yhteistyön sujuneen hyvin ja keskusteluyhteyksien ja luottamuksen saavuttaminen konfliktin osapuolten ja sovittelijoiden välillä oli avainasemassa konfliktin ratkaisussa ja rauhan palauttamisessa Forssaan.</p>	
Sivumäärä 53+2	Tarkastuskuukausi ja -vuosi 5/2020
Avainsanat Ennalta estävä toiminta, Forssan malli, yhteisösovittelu, konflikti	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KESKEISTEN KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY	3
2.1 Rikostorjunta	3
2.2 Ennalta estävä poliisitoiminta.....	5
2.3 Sovittelu.....	6
2.4 Konflikti	8
2.5 Maahanmuuttajat	10
3 FORSSAN YHTEISÖSOVITTELUN MALLI.....	12
3.1 Alkutilanne vuonna 2015	12
3.2 Tilanteen kehittyminen vuonna 2016 – 2017 Forssan alueella	12
3.3 Forssan yhteisösovittelun malli	15
3.3.1 Yhteisösovittelun mahdollistaminen	16
3.3.2 Yhteisösovittelun tavoite ja vaiheet.....	17
3.4 Osallistuminen European Crime Prevention Network -kilpailuun.....	18
3.4.1 Kilpailun taustaa	18
3.4.2 Vuoden 2018 kansallisesta rikosentorjuntakilpailusta Euroopan rikosentorjuntakilpailun voittoon.....	19
4 TUTKIMUSMENETELMÄ	22
4.1 Tutkimusmenetelmä ja sen valinta	22
4.2 Tutkimus ja sen toteuttaminen	22
4.3 Tutkimuskysymyksen esittely	24
5 TYÖRYHMÄN HAASTATTELUT.....	26
5.1 Forssan tilanne ennen yhteisösovittelun mallin syntymistä	26
5.2 Suurimmat haasteet tilanteen ratkaisemisessa.....	28
5.3 Kokemukset työryhmän toimijoiden välisen yhteistyön sujuvuudesta	31
5.4 Forssan mallin ratkaisun avain Forssan tilanteeseen.....	33
5.5 Konfliktin osapuolten suhtautuminen Forssan malliin.....	36
5.6 Forssan mallin huonot puolet tai mikä ei toiminut tilanteen ratkaisemisessa	38
5.7 Vaihtoehtoinen konfliktin ratkaisu	40

5.8 Tilanteen muuttuminen Forssassa mallin käyttöönoton aikana ja sen jälkeen.....	42
6 TULOKSET.....	45
7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA POHDINTA	46
7.1 Tutkimuksen luotettavuus	47
7.2 Pohdinta.....	48
7.3 Loppusanat	49
8 LÄHTEET	50
9 LIITTEET.....	54

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on Forssan yhteisösovittelun malli sekä erityisesti tämän mallin luomiseen osallistuneet yhteistyötahot ja heidän näkemyksensä mallin toimivuudesta. Syksyllä 2016 Forssassa jo jonkin aikaa kytenyt tilanne kärjistyi väkivaltaisiin yhteenottoihin paikallisten nuorten ja vastaanottokeskuksen asukkaiden välille. Tämä vaikutti kaupungin ilmapiiriin ja ihmisten turvallisuuden tunteeseen. Forssan kaupunki perustikin moniammatillisen työryhmän ratkaisemaan ongelmaa.

Päädymme käsittelemään niin kutsuttua Forssan mallia opinnäytetyössämme, koska meille kävi ilmi, ettei Forssan mallista kovinkaan laajasti tiedetty ja hyvin harva niistä, joka kysyi opinnäytetyömme aiheesta, oli tietoinen edes kyseisestä palkintojakin keränneestä toimintamallista. Forssan mallista ei ole tehty aikaisempia tutkimuksia, joten myös siitä syystä päädyimme tekemään opinnäytetyömme tästä aiheesta.

Työssämme esittelemme aluksi aiheeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä. Tämän jälkeen esittelemme itse Forssan mallin ja sen taustaa kuvailemalla tilannetta Forssassa vuosien 2016-2018 aikana. Työryhmältä saimme käyttöömmme työryhmän omia materiaaleja koskien Forssan mallia ja tässä työssä sitä materiaalia on hyödynnetty Forssan mallia esiteltäessä. Lisäksi kerromme, miten Forssan malli menestyi Euroopan rikosentorjuntakilpailussa ECPA:ssa.

Työn tarkoituksena on selvittää Forssan mallin moniammatillisen työryhmän jäsenten kokemuksia ja näkemyksiä Forssassa vallinneesta tilanteesta vuosina 2016-2018 sekä työryhmän jäsenten omakohtaisia kokemuksia sen toimivuudesta. Tutkimuskysymyksenä onkin, kuinka Forssan mallin työryhmän jäsenet ovat henkilökohtaisesti kokeneet mallin toteutuksen ja toimivuuden Forssassa vuosien 2016-2018 välisenä aikana. Tällä työryhmän jäsenten omakohtaisten kokemusten kartoittamisella ja niistä saaduilla tuloksilla pyrimme saamaan vastauksen siihen, voiko tätä Forssan mallia esimerkiksi hyödyntää muissakin kunnissa, vastaavanlaisen konfliktin ratkaisemisessa.

Työssämme aiomme käyttää tutkimusmenetelmänä laadullista, eli kvalitatiivista tutkimusta. Tutkimusmenetelmänä tulemme käyttämään haastatteluja. Haastatteluissa esitetään kaikille

haastateltaville samat kysymykset, joita tarkennetaan haastattelun aikana tarpeen mukaan. Haastatteluilla toivomme saavamme omakohtaisia kokemuksia Forssassa vallinneesta tilanteesta ja Forssan mallin toimivuudesta.

2 KESKEISTEN KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

2.1 Rikostorjunta

Rikostorjunta on käsitteenä häilyvä, koska se voi tarkoittaa eri ihmisille eri asioita. Haasteena on luoda rikostorjunnalle käsite, joka kattaa laajan käsitteen rikosentorjunnan filosofiaa, mutta ei kuitenkaan samaan aikaan ole niin laaja, että se muuttuu häilyväksi ja merkittömäksi.¹ Rikostorjunnan määrittelylle ei vielä ole olemassa yksimielistä määritelmää, joten sen määrittelemisen tietyllä tavalla ei ole mahdollista. Myöskään niistä rikoksista, jotka tulisi sisällyttää rikosentorjuntaa koskeviin ohjelmiin ei olla päästy yksimieliseen ratkaisuun².

Ensimmäiset yritykset luokitella rikosentorjuntatoimia tapahtuivat vuonna 1976 Brantinghamin ja Faustin toimesta. Luokittelu perustui kansanterveydelliseen ehkäisemismalliin perustuvaan ryhmittelyyn, jossa he luokittelivat rikosentorjuntatoimet seuraaviin kolmeen ryhmään: ”Ensisijaisessa ryhmässä rikosentorjunnassa toiminta keskittyy fyysiseen ja sosiaaliseen ympäristöön ja rikosmahdollisuuksiin vaikuttaviin tekijöihin.” ”Toissijaisessa ryhmässä rikosentorjunnassa toiminta keskittyy ihmisiin tai ihmisryhmiin, jotka saattavat tulla rikoksen tekijöiksi.” ”Kolmassijaisessa ryhmässä rikosentorjunnassa toiminta keskittyy ihmisiin, jotka ovat jo tehneet rikoksia.”³

Tiina Kekki puolestaan määrittelee kirjassaan *Huumeet ja rikostorjunta* käsitteen seuraavalla tavalla: ”Crime control” käsitettä käytetään usein yleisnimikkeenä rikostorjunnan kaikille toimenpiteille, joilla ehkäistään ja kontrolloidaan rikoksia. Kekki viittaa Stensonin (1991) ajatukseen, jonka mukaan rikostorjunnassa vaikuttaa vähintään kaksi näkökulmaa, ensimmäisen painottaen kontrollia ja toisesta näkökulmasta sosio-ekonomisia tekijöitä rikollisuuden vähentämiseksi.⁴

Jo vuonna 1993 ilmestyneessä *Rikostorjunnan perusteet* -kirjassa on poliisiorganisaatiossa painotettu sitä näkökulmaa, että prioriteettina listan kärjessä on ollut näkyvien, kiireellisten

¹ Schneider 2010, 4

² Graham, Bennet, Scheinin 1998, 15

³ Graham, Bennet, Scheinin 1998, 17, 18

⁴ Kekki 2009, 17

ja akuuttien poliisitehtävien hoito. Kyse on siis organisaation sisällä olevasta kirjoittamattomasta säännöstä, jossa rikosten selvittäminen on mennyt tapausten selvittämisen edelle ja rauhan palauttaminen on tärkeämpi tehtävä kuin rauhan ja järjestyksen luominen.⁵ Nykypäivään verrattuna emme näe, että asiassa on tapahtunut suurempia muutoksia toimintakulttuurissa.

1.1.2014 tuli voimaan uusi poliisilaki, joka määrittelee nykyiset poliisin tehtävät. Poliisilain 1 luvun 1§:n ensimmäisessä virkkeessä poliisin tehtävät mainitaan seuraavalla tavalla: ”Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen”. Odotettavissa oleviin tai tehdyksi epäiltyihin rikoksiin liittyvät toimenpiteet muodostavat tärkeän osatekijän poliisin tehtävien määrittelyssä. Toimenpiteitä on kahdenlaisia: odotettavissa olevien rikosten estäminen ennalta eli rikospreventio sekä epäiltyjen rikosten selvittäminen. Tehokkaalla rikostutkinnalla on myös todettu olevan ennalta estävä vaikutus ja tästä syystä rikostorjuntaa on pidetty rikostutkinnan keskeisimpänä tehtäväalueena.⁶

Oikeusministeriön ohessa toimiva rikosentorjuntaneuvosto julkaisi 24.11.2016 uuden kansallisen rikosentorjuntaohjelman. Rikosentorjuntaohjelma julkaistaan neljän vuoden välein. Nyt voimassa olevassa kansallisessa rikosentorjuntaohjelmassa lausutaan, että kansallisessa ja paikallisessa rikosentorjuntatyössä pitää ottaa huomioon yhteiskunnallisesti tärkeä tavoite rikosten aiheuttamien kustannuksien vähentämisestä. Rikosentorjunta on monialaista toimintaa, johon kuuluvat asukkaat, yhteisöt, yritykset ja viranomaiset ja niiden toimet, joiden tavoitteena on vähentää rikoksen tai häiriökäyttäytymisen uhriksi joutumista ja rikosten riskiä.⁷ Voidaankin sanoa, että rikosten torjunta ei ole pelkästään viranomaisten tehtävä, vaan se kuuluu koko yhteiskunnalle.

⁵ Kiehelä, Hakonen 1993, 128

⁶ Helminen, Kuusimäki, Rantaeskola 2012,56, 57, 59, 68

⁷ Oikeusministeriö 2016, 11

2.2 Ennalta estävä poliisitoiminta

Ennalta estävä toiminta on yksi laissa säädetyistä poliisin tehtävistä. Ennalta estävällä toiminnalla pystytään ylläpitämään ihmisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ja se myös lisää kansalaisten luottamusta poliisiin. Menestyvä yhteiskunta onkin vahva, kun siellä nautitaan turvallisuuden tunteesta. Haasteita ennalta estävälle työlle tuovat asenne, joka asettaa ennalta estävän työn eri arvoon suhteessa muuhun poliisitoiminnan tärkeyteen.⁸ ”Poliisi on aktiivisesti kehittänyt ennalta estävää toimintaansa tavoitteenaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vaikuttaa rikollisuuden ja häiriöiden juurisyihin. Muun muassa moniammatillisilla Ankkuri-, MARAK-, ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn toimintamalleilla pyritään estämään yksilöiden ja ryhmien ajautumista siihen pieneen väestönosaan, joka tekee suurimman osan rikoksista.”⁹

Toiminnallisesti poliisin tehtävät voidaan jaotella neljään päälohkoon, joita ovat: kenttätoiminta, rikostorjunta, poliisin lupahallinto ja muut tehtävät. Ennalta estävä poliisitoiminta sijoittuu näistä päälohkoista rikostorjunnan alle.¹⁰

Sisäministeriön julkaisussa 2/2014 on määritelty poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018. Sisäministeriön julkaisun mukaan ennalta estävä toiminta muodostuu kokonaisuudesta, johon kuuluu ennalta estävästi suoritettu jokapäiväinen poliisintoiminta ja erityistoiminta, jossa poliisi toteuttaa toimenpiteitä ensisijaisena tavoitteenaan ennalta estävä turvallisuuden parantaminen.¹¹

Strategian tavoitteena on ollut vähemmän rikollisuutta, enemmän turvallisuutta – yhdessä ennakoivasti toimien. Työryhmä on esittänyt erilaisia linjauksia poliisin ennalta estävän toiminnan strategiaksi. Poliisin on tunnettava toimintaympäristönsä, ennakoitava sen muutoksia, luotava luottamukselliset suhteet keskeisten kumppaneiden kanssa ja ratkaistava ongelmia hyödyntäen jo yhdessä luotuja toimintaprosesseja mahdollisten ongelmien ratkaisemiseksi. Yhteistyö ja kohdennetut toimenpiteet, joita poliisi, muut viranomaiset, kunnat ja

⁸ Sisäministeriö 2019, 4,5

⁹ Valtionneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 20

¹⁰ Helminen, Kuusimäki, Rantaeskola 2012, 2-3

¹¹ Sisäministeriön julkaisu 2/2014, 2

yhteisöt tekevät yhteistyössä auttavat tunnistamaan syyt, joita on syrjäytymisen ja rikosoi-rehdinnan taustalla.¹² Helminen ym. mainitsevat *poliisilaki-kommentaarissaan*, että rikos-vastuun toteuttamisen ja rikoksella loukatun oikeustilan palauttamisen rinnalle on nostettu poliisin ennalta estävä eli preventiivinen toiminta, joka on ollut pitkään vallallaan oleva suuntaus poliisintoimintastrategiassa¹³.

Vaikka voimavaroja poliisissa on keskitetty kiireellisiin hälytystehtäviin ja vakavan rikolli-suuden suuntaan, niin ennalta estävä toiminta tulisi nähdä kustannustehokkaana osana poliis-in toiminnassa. Luottamuksen vahvistamisella ja yhteydellä paikallisyhteisöihin saadaan vaikutuksia yksilöihin ja estetään vakavimpien rikollisuuden muotojen leviämistä. Poliisin strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta tällä on merkittävä vaikutus. Yhteyden me-nettäminen vaikeuttaa poliisin toimintaa ja luottamus poliisia kohtaan laskee. Tämä etään-nyttää ihmisiä poliisiin ja toiminnan tulokset heikentyvät, joka johtaa kielteiseen kehityk-seen ja se luo piilorikollisuutta ja turvattomuuden tunnetta.¹⁴

”Yhteiskunta, jossa turvallisuuden tunne on vahva, on menestyvä yhteiskunta”¹⁵.

2.3 Sovittelu

Suomessa rikosasioiden sovittelun juuret ovat vahvasti 80-luvun alkupuolella. Suomessa ri-kosasioiden sovittelu saikin alkunsa vuonna 1983 Vantaalla. Sovitteluliike lähti kunnolla eteenpäin vasta 2000-luvun puolella. Vuonna 2006 Helsingissä järjestettiin kansainvälinen sovittelukonferenssi, jota voidaan pitää laaja-alaisen Suomalaisen yhteiskunnan eri osa-alu-eita käsittelevän sovitteluliikkeen lähtölaukauksena.¹⁶

Nylund määrittelee sovittelun seuraavasti: ”Sovittelu on sellaisen hyväksyttävän, puolueet-toman ja neutraalin kolmannen osapuolen väliintulo konfliktiin tai neuvotteluihin, joka yrit-tää saada konfliktin osapuolia pääsemään omaan molemmin puolin hyväksyttävään sovin-toon ilman, että hänellä olisi auktoritatiivista päätöksentekovaltaa”.¹⁷

¹² Sisäministeriön julkaisu 2/2014, 2

¹³ Helminen, Kuusimäki, Rantaeskola 2012, 216

¹⁴ Sisäministeriö 2019, 7

¹⁵ Sisäministeriö 2019, 4

¹⁶ Poikela 2010, 9

¹⁷ Ervasti, Nylund 2014, 133

Sovittelijat tekevät työtä mm. yksilöiden, lähiyhteisöjen, etnisten ryhmien, uskontokuntien, sekä konfliktien ja sotien vähentämiseksi ja poistamiseksi. Sovittelumenettelyssä riidat tulisi ratkaista osallisten kesken, eikä ole suotavaa, että asiantuntijat ratkaisevat sen heidän puolestaan.¹⁸ Käsitteellisesti sovittelu eroaa neuvottelusta, koska sovittelussa on aina kyse kolmannen osapuolen väliintulo, joka on kykeneväinen muuttamaan konfliktin valta-asemaa, sekä dynamiikkaa ja näin vaikuttaa osapuolten uskomuksiin ja käyttäytymiseen. Sovittelija tarjoaakin osapuolille informaatiota ja tehokkaita neuvottelukeinoja avuksi ristiriitojen sopimiseen.¹⁹ Sovittelija ei näin ollen ratkaise itse ristiriitaa, vaan tarjoaa siihen sopivat työkalut. Yksinkertaistettuna sovittelu tuo ajatuksen vuoropuhelun helpottamisesta ja sovittelija auttaa osapuolia tavoittamaan keskinäisen ymmärryksen sen sijaan, että osapuolet kohtaisivat vastarinnan ja vastakkainasettelun²⁰.

Vapaaehtoisuus ja hyväksyttävyyys on sovitteluun liitetty elementti ja se, että osapuolet ovat halukkaita päästämään sovittelijan konfliktiin. Tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että osapuolet olisivat halukkaita noudattamaan sovittelijan ohjeita tai että he pyytäisivät sovittelijaa osallistumaan ratkaisun löytämiseksi. He kuitenkin hyväksyvät sovittelijan läsnäolon ja kuuntelevat, sekä harkitsevat sovittelijan ehdotuksia. Sovittelijan edellytyksenä on pidetty puolueettomuutta ja neutraalisuutta. Tätä on kuitenkin kritisoitu, koska joidenkin mielestä sovittelijan käyttäytyminen ja asenteiden kuvaaminen puolueettomaksi tai neutraaliksi on mahdotonta. Myöskään ei ole aina ollut selvää mitä näillä termeillä on tarkoitettu ja puolueettomuutta sekä neutraalisuutta on käytetty toistensa synonyymeina tai niitä ei ole määritelty. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että sovittelijalla ei voisi olla lopputuloksesta omaa näkemystä.²¹

Sovittelijan roolista ja sovittelutaktiikoista on esitetty useita erilaisia malleja ja näkemyksiä. Niissä on kuitenkin paljon vaihtelua, eikä niistä ole päästy yksimielisyyteen. Eri konfliktityyppeihin on kehitetty monenlaisia sovittelumalleja.²² Teoreettiset mallit ovat jaettu pääsääntöisesti kahteen eri ryhmään: ongelmanratkaisuun tähtääviin ja inhimilliseen kasvuun

¹⁸ Poikela 2010, 14

¹⁹ Ervasti, Nylund 2014, 134

²⁰ Larsson 2012, 21

²¹ Ervasti, Nylund 2014, 135,136

²² Pohjonen 2001, 29

tähtääviin²³. Tavanomaisesti ero tehdään auttavan sovittelun, muutokseen pyrkivän sovittelun ja arvioivan sovittelun välillä. Lyhykäisydessään auttavassa sovittelussa pyritään tuomaan esiin osapuolten intressit ja sovittamaan niitä yhteen. Muutokseen pyrkivässä sovittelussa riitoja ei nähdä vain ongelmina vaan ne ovat mahdollisuuksia kasvulle ja muutokselle. Arvioivassa sovittelussa korostuu osapuolten lailliset oikeudet ja juridinen järjestelmä.²⁴

Tulevaisuutta sovitteluun liittyen voidaan nähdä niin, että se on nyt meidän omassa käsissämme. Se miten me yhdessä edistetään yhteiskuntaa, joka perustuu osallistumiseen ja keskusteluihin, sekä jossa haetaan kaikkia osallisia tyydyttäviä ratkaisuja, kuuluu jokaiselle sovittelijalle. Tämä vaatii paljon uutta tietoa ja taitoa, sekä uuden ajattelutavan.²⁵

2.4 Konflikti

”Sana konflikti on peräisin latinan sanasta conflictus, ’yhteentörmäys’”²⁶.

Konflikteja voi syntyä ihmisten välille jopa päivittäisessä toiminnassa ja niillä voi olla moniakin erilaisia muotoja ja niitä voidaan kutsua eri tavalla. On erilaisia kiistoja, ristiriitoja ja konflikteja, jotka voivat saada alkunsa kaupassa, liikenteessä, työelämässä tai kotona. Ihmiset toimivat näissä tapauksissa erilaisissa rooleissa, kuten aviopuolisoina, asiakkaina, työntekijöinä, velallisina tai velkojina ja näissä rooleissa voi ihmisille syntyä pettymyksiä, harmeja ja kokemuksia heitä kohtaan tapahtuneesta vääryydestä, joka johtavat ristiriitoihin ja erimielisyyksiin muiden ihmisten kanssa. Näitä erimielisyyksiä ja ristiriitoja on kuvattu sanalla konflikti.²⁷

Riidan ja konfliktin ero on tärkeä tehdä selväksi. Konflikti on erimielisyyttä, joka on kaikkien osapuolten tiedossa, riitaa voidaan pitää puolestaan konfliktin osana. Konfliktissa usein on kyse piilevästä tai näkyvästä vastakkainasettelusta.²⁸ Oikeussosiologisessa näkökulmasta termejä konflikti ja riita on käytetty monissa merkityksissä ja kirjoittajat ovatkin käyttäneet

²³ Ervasti, Nylund 2014, 139

²⁴ Turunen 2005, 236, 237

²⁵ Ervasti, Nylund 2014, 558

²⁶ Hammarlund 2004, 197

²⁷ Ervasti, Nylund 2014, 8

²⁸ Turunen 2005, 33

näitä kahta termejä toistensa synonyymeina, eikä niiden välillä ole tehty selvää eroa. Kuitenkin konfliktit ja riidat on pyritty erottelemaan toisistaan. Erotteluperusteina on käytetty erilaisia näkökulmia ja teoreettisia lähtökohtia.²⁹ Konflikteja pystytään myös jaottelemaan intressikonflikteihin, arvokonflikteihin, kansainvälisiin-, globaaleihin-, kansallisiin- ja yksilöiden välisiin konflikteihin.³⁰ Eri osapuolten tiedostus tavoitteidensa ja intressiensä ristiriitaisuuksista keskenään on konfliktien välttämätön edellytys ja tätä voidaan pitää tutkijoiden keskuudessa laajasti vallitsevana yksimielisyytenä³¹.

Konflikteja on monenlaisia, toiset voivat aiheuttaa vain pientä harmia ja näihin törmäämme päivittäisessä elämässämme esimerkiksi parisuhteessamme. Toisaalta toisessa ääripäässä konfliktit voivat olla myös hyvinkin rajuja ja jopa hengelle ja terveydelle vaarallisia. Konflikteissa on kyse myös erilaisuudesta ja siitä, että mitä suurempi eroavaisuus konfliktien osapuolilla on, sitä suurempi on todennäköisyys konfliktien syntymiselle. Nykyaikaisessa maailmassa ihmisten muuttaminen niin kansainvälisesti kuin kotimaan sisällä aiheuttaa sen, että suurella todennäköisyydellä joudumme tekemisiin ihmisten kanssa, joiden arvomaailma, toimintatavat ja käyttäytyminen poikkeavat omastamme. Kaikkien konfliktien taustalla onkin erilaisuus, mutta erilaisuus täytyy nähdä ongelmallisena asiana, jotta konflikti voi syntyä. Yksi ominaisuus konflikteille on myös sopimattomuus. Tällöin toinen henkilö kokee, että toisen henkilön toiminta jollain tavalla rajoittaa hänen omien ideoidensa ja tavoitteidensa saavuttamista.³² Konfliktin syntyyn voi vaikuttaa myös se, että toinen henkilö kokee omien arvojensa olevan uhattuna toisen toimesta, jos toinen ei kunnioita toisen arvoja ja näkemyksiä. Valta on myös keskeisessä osassa konflikteissa ja vallankäyttö, sekä valta-asetmat voivat olla moninaisia. Pahimmillaan valtaa ja valta-asemaa voidaan käyttää niin, että tilanne johtaa epätasapainoiseen valtatilanteeseen, jossa vaarana on jopa toisen osapuolen turvautuminen väkivaltaan.³³

Konfliktia ei tarvitse nähdä negatiivisena asiana vaan konflikti on osa päivittäistä ihmisten välistä vuorovaikutusta ja joidenkin mukaan konfliktin ratkaisu antaa mahdollisuuden sosi-

²⁹ Ervasti 2012, 116

³⁰ Pohjonen 2001, 16

³¹ Poikela 2010, 136

³² Ervasti, Nylund, 2014, 11

³³ Ervasti, Nylund 2014, 12

aaliselle kanssakäymiselle, henkisellet kasvulle ja osallistumiselle. ”Konfliktit eivät siis itsessään ole pahoja tai hyviä, vaan ne voidaan nähdä joko rakentavina tai tuhoavina”.³⁴ Oikeusjärjestyksen yksi perinteisistä ja keskeisimmistä tehtävistä on konfliktien ratkaisu³⁵. Psykologisen tutkimuksen vastaisesti on pidetty suosittuna uskomuksena sitä, että konfliktit järjestyvät itsestään, jos niiden annetaan olla. Psykologisen tutkimuksen mukaan tunteet eivät katoa vaan ne muuttuvat. Mitä pidemmälle konflikti ajallisesti kestää, sitä todennäköisemmin ne voivat ohjata ja vaikuttaa tiedostamattomasti sekä hallitsemattomasti tunteita.³⁶

2.5 Maahanmuuttajat

Maahanmuuttoon ja maahanmuuttajiin liittyy monia erilaisia yhteiskunnallisia ja poliittisia kysymyksiä, joista monet ovat hyvin arvolatautuneitakin. Keitä Suomeen muuttaa ja millä perusteella? Mitkä ovat heidän oikeutensa ja velvollisuutensa? Kuinka heihin suhtaudutaan ja kuinka heitä kohdellaan? Maahanmuuttajien integroituminen maahan ei aina suju nopeasti ja kivuttomasti, vaan edessä saattaa olla useitakin ongelmia.³⁷

Sanalla *maahanmuuttaja* löytyy useita eri määritelmiä. Häkkinen ja Mattila kirjassaan *Etelä Pohjanmaan maahanmuuttajat* määrittelee maahanmuuttaja termin seuraavasti: ”Kaikkia eri perustein maasta toiseen muuttavia henkilöitä kutsutaan maahanmuuttajiksi.” Käsitettä voidaan pitää melko neutraalina ja suhteellisen laajalti käytettynä yleisterminä. Tätä on kuitenkin kritisoitu, koska se erottelee meidät kantasuomalaisiin ja muihin ulkomaalaisiin, jotka eivät kuulu joukkoon.³⁸ Toinen määrittely löytyy Pohjanpään ym. teoksesta *Maahanmuuttajien elinolot*, jossa maahanmuuttaja on määritelty henkilöksi, joka aikoo tai on asunut vähintään vuoden ja hänellä on vaadittava oleskelu- tai työlupa. Tässä määritelmässä vuoden asumisaika on merkittävässä asemassa, koska sen jälkeen maahanmuuttaja saa samat sosiaaliset oikeudet kuin kantaväestö. Maahanmuuttaja sanana arkikielessä kattaa kaikkia Suomessa asuvia kantaväestöstä poikkeavia ja ulkomaalaissyntyisiä henkilöitä.³⁹ Termistä maa-

³⁴ Ervasti, Nylund 2014, 8

³⁵ Pohjonen 2001, 1

³⁶ Hammarlund 2004, 208

³⁷ Martikainen, Saukkonen, Säävälä 2013, 14

³⁸ Häkkinen, Mattila 2011, 12

³⁹ Pohjanpää, Paananen, Nieminen 2003, 8

hanmuuttaja olisi kuitenkin hyvä erottaa maahanmuuttajataustainen, joka tarkoittaa henkilöä, joka on itse muuttanut tai hänen vanhempansa ovat muuttaneet uuteen maahan⁴⁰. Puhutaan siis niin sanotusta toisesta sukupolvesta, joka on syntynyt Suomessa perheeseen, jossa toinen tai molemmat vanhemmat ovat maahanmuuttajia⁴¹.

Maahanmuuttajasta on hyvä myös erottaa turvapaikanhakijat ja pakolaiset. Turvapaikanhakija on vainon kohteeksi joutunut henkilö, joka anoo kansainvälistä suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta⁴². Kirjassa *Kulttuuriavain* Frisk ja Tulkki mainitsevat pakolaisuutta aiheuttavan myös sodat, väkivalta, luonnonmullistukset ja nälänhätä⁴³. Kuitenkin kirjassa *Maahanmuuttajien elinolot* todetaan, että sota, luonnonkatastrofi tai köyhyys eivät täytä määritelmän mukaisia pakolaisuuden syitä, jotka Yhdistyneiden Kansakuntien vuoden 1951 pakolaissopimuksessa mainitaan. Pakolaisaseman henkilö saa vasta siinä vaiheessa, kun valtio antaa henkilölle turvapaikan tai Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettu toteaa hänen olevan pakolainen.⁴⁴ Turvapaikanhakijan ero pakolaiseen on siinä, että turvapaikanhakija nimenomaan pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta⁴⁵.

”Maahanmuuttajat ovat hyvin kirjava joukko ihmisiä. Heidän asettumiseensa Suomeen vaikuttavat muun muassa muuttoikä, muuttosyy, lähtöalue, koulutustausta ja muut taidot. Lisäksi vastaanottavalla yhteiskunnalla – tässä tapauksessa Suomella – on suuri vaikutus niihin mahdollisuuksiin, joita maahanmuuttajilla on. Näin ollen maahanmuuttajien niputtaminen yhteen on harhaanjohtavaa, sillä vain itse muutto yhdistää heitä. Muutoin heitä on moneen junaan ja monelle laiturille, kuten ihmisiä yleensäkin.”⁴⁶

⁴⁰ Martikainen, Haikkola 2010, 10

⁴¹ Martikainen, Saukkonen, Säävälä 2013, 42

⁴² Pohjanpää, Paananen, Nieminen 2003, 8

⁴³ Frisk, Tulkki 2005, 47, 48

⁴⁴ Pohjanpää, Paananen, Nieminen 2003, 8

⁴⁵ Häkkinen, Mattila 2011, 13

⁴⁶ Daher, Hannikainen, Heikinheimo 2012, 119

3 FORSSAN YHTEISÖSOVITTELUN MALLI

Seuraavaksi kuvaamme Forssassa 2015 alkaneen tilanteen lähtökohdat, sekä kuinka tilanne kehittyi vuosien 2016-2017 aikana jopa väkivaltaisiin konflikteihin. Tässä luvussa olevat tiedot ja tapahtumakuvaukset ovat peräisin Forssan mallin työryhmän omista englanninkielisistä materiaaleista.

3.1 Alkutilanne vuonna 2015

Elo-syyskuun vaihteessa vuonna 2015 Forssan kaupunkiin sijoitettiin noin 200 turvapaikanhakijaa pääasiallisesti Irakin alueelta. Turvapaikanhakijoille avattiin vastaanottokeskus, joka aiheutti paljon negatiivista palautetta kunnalle.

Alkuvaiheessa vastaanottokeskusta vastaan oli joitain häiriötapahtumia, kuten ilotulitteiden ampumista ja autolla ajamista vastaanottokeskuksen lähetyvillä yöaikaan, mutta kaikin puolin tilanne oli rauhallinen. Paikalliset tottuivat näkemään turvapaikanhakijoita katukuvassa, vaikka jotain huutelua ja pahoja katseita saattoi tulla, jos turvapaikanhakija käveli paikallisen tytön kanssa. Joillain paikallisilla oli myös tunne siitä, että turvapaikanhakijat olivat syy paikalliselle köyhyydelle ja työpaikkojen menettämiselle.⁴⁷

3.2 Tilanteen kehittyminen vuonna 2016 – 2017 Forssan alueella

Elokuussa 2016 Forssassa oli kolme eri pahoinpitelyä turvapaikanhakijaa tai henkilöä kohtaan, joka näytti turvapaikanhakijalta. Poliisin tekemän tutkinnan mukaan ennen pahoinpitelyä oli ollut rasistista huutelua. Tässä kohtaa poliisi jo tiesi kuka pahoinpitelijä oli. Myöhemmin elokuussa oli myös isompi yhteenotto paikallisen supermarketin parkkipaikalla, jossa osalliset olivat paikallisia ja turvapaikanhakijoita. Yhteenottoon osallistui viidestä kuuheen henkilöä kummaltakin puolelta, iältään noin 15-18 vuotiaita. Tämän yhteenoton seurauksena sosiaaliseen mediaan ilmestyi kirjoittelua, että turvapaikanhakijat olivat pahoinpidelleet paikallisia nuoria. Tämä aiheutti raivoa paikallisissa nuorissa.

⁴⁷ Forssan mallin työryhmän materiaalit

Nämä elokuun tapahtumat johtivat siihen, että seuraavana päivänä paikallinen nuoriso rupesi kerääntymään vastaanottokeskuksen takapihalle, mukanaan pesäpallomailoja ja muita lyömiseen soveltuvia esineitä. Vastaanottokeskuksen asukkaat huomasivat tämän ja juoksivat pihalle pitkien keppien ja muiden tavaroiden kanssa. Tämä johti yhteenottoon. Poliisi oli tapahtumapaikalla nopeasti ja isommilta vahingoilta säästyttiin. Poliisi pidätti 18-vuotiaan miehen, jota epäiltiin kolmesta pahoinpitelystä ja hän oli ollut mukana myös parkkipaikalla tapahtuneessa yhteenotossa.

Tässä vaiheessa Forssan kaupunki perusti moniammatillisen työryhmän ja kutsui työryhmään mukaan poliisin, nuorisotoimen, koulun rehtoreita, sosiaalihuollon, vastaanottokeskusta ylläpitävän Punaisen Ristin ja naapurussovittelukeskuksen. Työryhmän tarkoituksena oli selvittää, mikä ongelma Forssassa oli. Poliisin puolelta nimitettiin lähipoliisi, jonka tehtävänä oli toimia yhteydenottajana turvapaikanhakijoiden ja paikallisten nuorten välillä. Myös naapurussovittelukeskus otti yhteyttä näihin ryhmiin.

Myöhemmin samalla viikolla pieni poliittinen ryhmä Suomi Ensin! saapui Forssaan mielenosoitukseen turvapaikanhakijoita vastaan. Noin 200 henkeä kokoontui vastaanottokeskukselle mielenosoitukseen. Poliisi antoi turvapaikanhakijoille ohjeet, että heidän tulee pysyä sisällä mielenosoituksen ajan ja poliisi näytti mielenosoittajille missä he voivat pitää mielenosoituksen. Paikalla oli noin 30 poliisia ja kaikki sujui hyvin.

Syyskuussa noin kaksi viikkoa ensimmäisen mielenosoituksen jälkeen sama poliittinen ryhmä Suomi Ensin! järjesti mielenosoituksen samalla paikalla. Paikalla oli tällä kertaa noin 100-150 mielenosoittajaa ja poliisi antoi samat ohjeet, niin turvapaikanhakijoille, kuin mielenosoittajille ja kaikki sujui hyvin.

Kaikki nämä tapahtumat kuitenkin aiheuttivat ahdistusta turvapaikanhakijoissa, mutta he eivät kuitenkaan provosoituneet näistä mielenosoituksista.

Syksyn aikana poliisi ja naapurussovittelukeskus olivat yhteydessä molempiin osapuoliin, niin turvapaikanhakijoihin kuin paikallisiin nuoriin ja samaan aikaan poliisi suoritti esitutkintaa kaikista heille ilmoitetuista asiaan liittyvistä rikoksista.

Moniammatillinen verkostotiimi päätti toteuttaa projektin yläasteen yhdeksäsluokkalaisten kanssa. Projektin tarkoituksena oli kuunnella, mitä paikalliset nuoret ajattelivat ja minkälaisena he käsittivät turvallisen elinympäristön. Tunnettu mediapersoona valittiin projektin johtajaksi ja hän toi julkisuuden henkilöitä mukaan tähän projektiin.

Samaan aikaan naapurussovittelukeskus toimi turvapaikanhakijoiden ja paikallisen miehen kanssa, joka oli ollut mukana monissa yhteenotoissa. Tämän työn seurauksena lopulta paikallinen mies meni kutsuttuna vieraana vastaanottokeskukseen syömään lounasta turvapaikanhakijoiden kanssa.

Lokakuussa kolme turvapaikanhakijaa hyökkäsi paikallisen naisen ja kahden hänen kavereinsa kimppuun Forssassa. Lokakuun hyökkäyksen seurauksena poliittinen ryhmä Suomi Ensin! järjesti uuden mielenosoituksen. Tällä kerralla Punainen Risti pyysi Forssan kaupunkia, että he jollain tavalla estävät sen, että mielenosoitus ei tapahdu vastaanottokeskuksen lähetyvillä. Vastaanottokeskuksen vieressä oli tyhjä parkkipaikka, missä aikaisemmat mielenosoituksen olivat olleet. Forssan kaupunki päätti ottaa tyhjän parkkipaikan väliaikaiseen käyttöön ja siirtää lumenaurauskaluston parkkialueelle, koska ensilumen oli määrä sataa lähiaikoina ja näin saadaan siirrettyä mielenosoituksen pitopaikkaa.

Poliisi osoitti mielenosoittajille uuden paikan, missä he pystyivät pitämään mielenosoituksen. Paikka oli kaupungin keskustassa noin 1km päässä vastaanottokeskuksesta. Mielenosoitus järjestettiin kyseisellä paikalla ja mielenosoittajat pyysivät poliisilta lupaa, että he saavat marssia vastaanottokeskukselle. Mielenosoittajat saivat luvan marssia vastaanottokeskukselle. Paikalla oli noin 20-30 mielenosoittajaa ja mielenosoitus loppui, kun he saapuivat vastaanottokeskuksen lähelle. Poliisi oli varautunut samalla määrällä poliiseja kuin aiemmin ja kaikki sujui hyvin.

Marraskuussa yhdeksäsluokkalaisten mediaprojekti julkistettiin. Yhdeksäsluokkalaisten olivat kokoontuneet yhteen yhden päivän ajaksi ja tekivät YouTube videoita heidän ajatuksiensa ja julkisuudesta tunnetut henkilöt tekivät heidän oman tukivideosa asiaan liittyen. Mediaprojektin nimi oli ”May The Forssa Be With You”.

Poliisin esitutkinnasta: Kaikki elokuun tapaukset alkoivat huhusta, että turvapaikanhakija oli pahoinpidelty 13-vuotiaan tytön paikallisilla musiikkifestivaaleilla elokuussa. Poliisilla ei ollut kyseisestä tapauksesta mitään rikosilmoitusta ja tämä huhu oli todistettu perättömäksi.

Tämän huhun tuloksena paikallisen nuorison pojat päättivät tapella turvapaikanhakijoiden kanssa, kostaakseen mitä tytölle oli huhun mukaan tapahtunut. He jopa suunnittelivat, että paikallinen tyttö toimisi syöttinä turvapaikanhakijoille ja johdattaisi heidät paikkaan, jossa paikallinen nuoriso voisi pahoinpidellä turvapaikanhakijat. Poliisi tutki asiaan liittyen viisi-toista rikosilmoitusta, joiden tapahtuma-ajankohdat olivat ajoittuneet elokuulle 2016. Rikoksesta epäiltyjä oli yhteensä seitsemän ja uhreja 15.

Vuonna 2017 tilanne on rauhoittunut Forssassa. Kaikki poliisin tutkimat rikokset ovat menossa tuomioistuinkäsittelyyn keväällä 2017. Työ paikallisten ja turvapaikanhakijoiden kanssa sujuu hyvin. Poliisi pyrkii kuulemaan kaikkia osapuolia heidän ajatuksistaan ja puutuu nopeasti havaittuihin ongelma-kohtiin.⁴⁸ Poliisi ja moniammatillinen työryhmä käytti lukemattomia työtunteja tämän tilanteen kanssa ja sen ratkaisemisessa.

3.3 Forssan yhteisösovittelun malli

*”Rikostutkinta ei poista ihmisten välisiä jännitteitä eikä pinnan alla kytevää me vs. he ase-
telmaa. Tarvitaan vuorovaikutusta edistäviä, ratkaisukeskeisiä toimia”⁴⁹.*

Tässä kappaleessa esittelemme Forssan mallina tunnetun ja Euroopan rikosentorjuntakilpailun (European Crime Prevention Network) vuonna 2018 voittaneen Forssassa käytetyn yhteisösovittelun mallin. Forssan kaupunki perusti poikkihallinnollisen moniammatillisen verkostotiimin, jossa oli edustettuna kaupungin, vastaanottokeskuksen, poliisin, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän, koulujen ja naapuruussovittelun keskuksen edustajat. Verkostotiimi keskittyi nopean reaktion toimenpiteisiin.⁵⁰ ”Hanke käynnistyi vastauksena väkivaltaisiin yhteenottoihin paikallisten nuorten, sekä vastaanottokeskusten asukkaiden välillä Forssassa syksyllä 2016. Tapahtumat vaikuttivat kaupungin ilmapiiriin ja asukkaiden

⁴⁸ Forssan mallin työryhmän materiaali ”case lure” 2017

⁴⁹ Forssan yhteisösovittelun malli voitti rikosentorjuntakilpailun, 2018

⁵⁰ Forssan mallin työryhmän materiaali

turvallisuuden tunteeseen. Forssan kaupunki loi hyvän käytännön väestöryhmien väliseen konfliktiin puuttumiseksi mahdollistamalla laajan yhteisösovittelun”.⁵¹

Forssan alueella tapahtuneiden jo aiemmin käsiteltyjen vuosien 2015 -2017 tapahtumien yhteydessä esiin tulleiden tapahtumien takia poliisilla oli aktiivinen rooli jo ennen varsinaista yhteisösovittelua, koska rikostutkintoja oli vireillä tapaukseen liittyen. Konfliktin osapuolina oli nuoria, turvapaikanhakijoita ja joitakin ulkopuolelta tulleita provokaattoreita. Tilannekuvan myötä kävi ilmi, että pelkästään poliisin rikostutkinta ei tulisi poistamaan jänniteitä, eikä pinnan alla olevaa ”me vs. he” asetelmaan, joka ihmisillä oli. Hyvin nopeasti ja ennakkoluottomasti mukaan kutsuttiin järjestötoimijoita ja Naapurisuussovittelukeskuksen sovittelijoiden kanssa käynnistettiin yhteisösovittelu konfliktin ratkaisemiseksi. Paikkakunnan asukkaat laajalta alueelta otettiin mukaan kohderyhmään, koska tappelut saivat aikaan väestöryhmien väliselle konfliktille tyypillisen polarisoitumisen, jossa nekin asukkaat, jotka eivät olleet mukana fyysisissä yhteenotoissa huomasivat jännittyneen ilmapiirin.⁵²

Forssan mallin sekä alkutilanteen esittelyssä tiedonlähteenä käytämme Forssan mallin kehittäneen työryhmän omia esitelmää, tiedostoja sekä asiakirjoja. Tulemme viittaamaan näihin materiaaleihin ”Forssan mallin työryhmän materiaaleina”.

3.3.1 Yhteisösovittelun mahdollistaminen

Forssan kaupunki päätti aloittaa yhteisösovittelun mahdollistamisen. Forssan kaupunki nimisi moniammatillisen verkostotiimin, jonka tarkoituksena oli tiedottaa asiaan liittyvistä toimenpiteistä, koordinoita tilannetta, viestiä ulospäin sekä sisäisesti muuttuvista tilannetiedoista ja mahdollistaa tarvittavien toimenpiteiden toteuttaminen. Tiimi muodostivat poikkihallintokuntainen edustus viranomaistoimijoita sekä Forssan kaupungin korkein johto. Työryhmässä olivat mukana mm. Forssan kaupungin virkamiesjohto ja viestintä, vastaanottokeskuksen edustus, Forssan kaupungin maahanmuuttoasioista vastaava, opetustoimen johto, hyvinvointipalvelut/sosiaalitoimi, vanhuspalvelut, nuorisotoimi ja poliisi. Kaupungin tuki

⁵¹ Kansallinen rikosentorjuntakilpailu 2018; poliisin laaja-alainen yhteistyö paikallistasolla., 2018

⁵² Hyvä rikosentorjuntahanke päätti Forssan väkivaltaisuuudet, Saija Sambou

työlle oli sovittelun kannalta tärkeää ja itse yhteisösovittelu oli vain yksi osa kaupungin toimista asian suhteen.⁵³

3.3.2 Yhteisösovittelun tavoite ja vaiheet

Jotta konfliktin kärjistyminen pysähtyy, tarvitaan vuorovaikutusta edistäviä, ratkaisukeskeisiä toimia. Yhteisösovittelun perusajatuksena on eri osapuolten intressien ja tarpeiden löytäminen, sekä edistää rauhanomaista rinnakkaiseloä lopettamalla väkivalta ja näin ollen edistää väestöryhmien välisiä suhteita. Yhteisösovittelu ei siis ole rikos- ja riita-asioiden sovittelua.⁵⁴

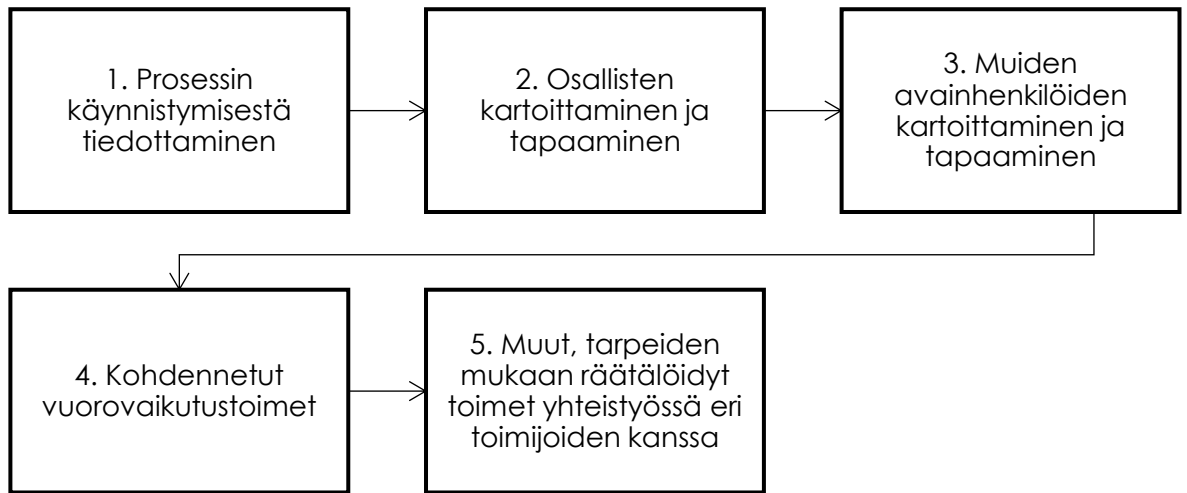
Yhteisösovittelun aloitus tapahtuu avainhenkilöiden kartoittamisella ja tapaamisella, sekä tarvekartoituksella, jossa tarkoituksena on saada aikaan dialogi osapuolten välille. Tarkoituksena on edistää tilanteen rauhoittumista antamalla ihmisten tulla kuulluksi ja antamalla mahdollisuus reflektoida sitä, kuinka Forssan tapauksessa vastaanottokeskuksen olemassaolo sekä joukkotappelu ovat vaikuttaneet paikallisten elämään ja mitä tarvitaan epämukavuuden ja turvattomuuden poistamiseksi.⁵⁵

⁵³ Forssan mallin työryhmän materiaalit

⁵⁴ Forssan mallin työryhmän materiaalit

⁵⁵ Forssan mallin työryhmän materiaalit

Ensimmäiset askeleet tilanteen rauhoittamiselle ovat siis:

Kuva 1. Forssan mallin työryhmän materiaalit

3.4 Osallistuminen European Crime Prevention Network -kilpailuun

Tässä kappaleessa esittelemme European Crime Prevention Network- kilpailun ja sen taustoja sekä kriteerejä. Tämän jälkeen kerromme, kuinka Forssan mallilla osallistuttiin ensin kansalliseen rikosentorjuntakilpailuun, jonka kautta tie aukesi Euroopan rikosentorjunta kilpailun loppukahinoihin.

3.4.1 Kilpailun taustaa

Vuosittain rikosentorjuntaneuvosto järjestää kansallisen rikosentorjuntakilpailun, johon etsitään myös suomalaisia rikosentorjuntaan keskittyviä hankkeita. Vuosittain kilpailulla on vaihteleva ja erityinen teema, johon liittyviä hankkeita kilpailuun haetaan. Kilpailun teeman valitsee aina Euroopan rikosentorjuntakilpailun (ECPA) järjestävä maa, joka myös vaihtelee ja kansalliset voittajahankkeet pääsevät edustamaan omaa maataan loppuvuodesta järjestettävässä ECPA-kilpailussa.⁵⁶

⁵⁶ Rikosentorjuntakilpailu

Vuonna 2018 kilpailun teemana oli poliisin laaja-alainen yhteistyö paikallistasolla. Kilpailun teeman siis valitsee Euroopan rikosentorjuntakilpailun (ECPA) järjestävä maa ja kansalliset voittajahankkeet edustavat omaa maataan loppuvuodesta järjestettävässä ECPA-kilpailussa.⁵⁷ Suomen ja Euroopan rikosentorjuntakilpailussa ehdokkaat arvostellaan seuraavien kriteerien perusteella:

Kansallisen voittajahankkeen valinnassa noudatetaan samoja kriteereitä kuin Euroopan rikosentorjuntakilpailussa:

- 1) Hanke keskittyy arkirikollisuuden tai rikollisuuden pelon torjuntaan.
- 2) Hanke on arvioitu ja saavuttanut useimmat tai kaikki tavoitteensa. Näyttöön perustavia vaikutuksia rikollisuuden vähentymiseen tai turvallisuuden parantumiseen arvostetaan enemmän kuin hankkeen muita tuloksia.
- 3) Hanke on mielellään innovatiivinen menetelmien ja lähestymistapojen suhteen.
- 4) Hanke perustuu mahdollisuuksien mukaan eri toimijoiden yhteistyöhön.
- 5) Hanke on toistettavissa muissa jäsenmaissa. Siksi ehdotusten pitäisi sisältää tietoa hankkeen taloudellisista kustannuksista, rahoituslähteistä, toteutusprosessista ja keskeisestä lähdemateriaalista.⁵⁸

3.4.2 Vuoden 2018 kansallisesta rikosentorjuntakilpailusta Euroopan rikosentorjuntakilpailun voittoon

Kansalliseen rikosentorjuntakilpailuun vuonna 2018 ilmoittautui määräaikaan mennessä viisi ehdokasta, joista yksi oli Hämeen poliisilaitoksen Forssan malli väestöryhmien välisen konfliktin sovittelusta. Rikosentorjuntaneuvosto asetti kilpailulle raadin kokouksessaan ja tämän raadin tehtävänä oli arvioida kilpailijat.⁵⁹

⁵⁷ Forssan mallin työryhmän materiaali

⁵⁸ Rikosentorjuntakilpailu

⁵⁹ Kansallinen rikosentorjuntakilpailu 2018; poliisin laaja-alainen yhteistyö paikallistasolla. Raadin päätös 2018

Raati arvioi Forssan mallin seuraavasti:

a) rikosentorjunnallinen teema, dokumentointi ja tuloksellisuus: Hanke vastaa suoraan kilpailun teemaa. Hanke lähti konkreettisesta konfliktista, ja on suoraan osa rikosentorjuntaa lisäten turvallisuuden tunnetta paikallistasolla sekä vähentäen väkivalta- ja viharikoksia. Siihen sisältyy kiinnostavasti paikallisten asukkaiden osallistumisen lisääminen ja inklusion elementti siten, että tavoitteena on ottaa eri väestöryhmien ja ikäryhmien edustajat yhteisön jäseneksi. Hanke lisää konkreettisesti asukkaiden osallisuutta turvallisuuden tunteen lisäämisessä ja yhteisöllisyyden kehittämisessä Hanketta on arvioitu monesta näkökulmasta ja eri menetelmillä; tuloksena väkivallanteot loppuivat, paikallinen tilanne rauhoittui. Hanketta voidaan käyttää suoraan myös väestöryhmien välisten hyvien suhteiden edistämiseen, mikä jo sinällään on omiaan lisäämään turvallisuuden tunnetta.

b) yhteistyö; hanke on poliisin aloitteesta syntynyt ja perustuu laaja-alaiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön kaupungin eri viranomaisten (valtuusto, maahanmuutto, opetus-, hyvinvointi-, ja nuoristotoimi), vastaanottokeskuksen, poliisin ja Naapurisuussovittelun keskuksen kanssa

c) toistettavuus muissa jäsenmaissa: Hankkeen toistettavuutta helpottaa manuaali ja selkeä prosessikaavio. Onnistuakseen hanke vaatii järjestön tai rakenteen, joka kouluttaa sovittelijat, jotka ymmärtävät arvostavan dialogin ja polarisaation purkamiseen käytettävät käsitteet.

d) innovatiivisuus: hanke on innovatiivinen, koska ulkopuolinen järjestötoimija tulee neutraalina osapuolena kuulemaan osapuolia, ohjaa heidät arvostavaan dialogiin ja ratkaisemaan ongelman juurisyitä poliisin tekemän rikostutinnan lisäksi.”⁶⁰

Vuoden 2018 kansallisen rikosentorjuntakilpailun voitti Forssan malli, jonka teemana oli poliisin laaja-alainen yhteistyö paikallistasolla. Hämeen poliisilaitoksen ja Naapurisuussovittelun keskuksen sovittelijoiden hanke edustaa Suomea Euroopan rikosentorjuntakilpailussa (ECPA).⁶¹

⁶⁰ Kansallinen rikosentorjuntakilpailu 2018; poliisin laaja-alainen yhteistyö paikallistasolla. Raadin päätös 2018

⁶¹ Forssan yhteisösovittelun malli voitti rikosentorjuntakilpailun 2018

Itsenäisyyspäivänä 2018 saatiin Forssaan hyviä uutisia, sillä Euroopan rikosentorjuntakilpailun (European Crime Prevention Network eli ECPN) pääpalkinto tuli raadin yksimielisellä päätöksellä Suomeen. Itävallan Wienissä Jukka Kastikainen ja Hanna Vuorinen esittelivät Forssan mallia ECPA-kilpailun raadille. Raati arvosti mm. sitä, että ”sovittelun avulla yhteisössä käynnistyi oppimisprosessi, joka mahdollisti toisen osapuolen näkökulman ymmärtämisen ja vuorovaikutuksen luomisen.”⁶²

⁶² Forssan mallin työryhmän materiaalit

4 TUTKIMUSMENETELMÄ

Seuraavaksi kerromme, minkälaiseen tutkimusmenetelmään päädyimme tutkimuskysymyksemme ratkaisun tavoittelemisessa, tutkimuksen toteuttamisesta ja kuinka päädyimme valitsemaan tutkimukseen osallistuvat haastateltavat. Pureudumme laadullisen tutkimuksen menetelmiin, aineiston keruuseen ja sen toteutukseen.

4.1 Tutkimusmenetelmä ja sen valinta

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen avulla pyrimme selvittämään kuinka työryhmän jäsenet ovat kokeneet Forssan mallin toimivuuden ja vaikuttavuuden Forssan alueella vuosina 2016-2018. Haastateltavaksi valitsimme Forssan mallissa mukana olleita työryhmän jäseniä eri ammattialoilta. Tällä pyrimme siihen, että saisimme mahdollisimman kattavan kuvan siitä, minkälaisena Forssan mallin vaikuttavuus on koettu toimijoiden taholta.

4.2 Tutkimus ja sen toteuttaminen

Kvalitatiiviseen tutkimuksen toteuttamiseksi näimme parhaaksi suorittaa tutkimuksen haastattelututkimuksen muodossa. Haastattelumuotoja on monenlaisia ja ne voidaan luokitella joko osallistujamäärän mukaan yksilö- tai ryhmähaastatteluiksi tai kysymystyyppien mukaisesti lomake-, teema- tai syvähaastatteluiksi.⁶³ Forssan mallin työryhmää haastattelemalla saamme esille työryhmän jäsenten omakohtaiset näkemykset ja kokemukset projektin vaikutuksista ja saamme tutkimukseemme laadullisen näkökulman.

Haastattelut ovatkin havainnoinnin ohella yksi yleisimmin käytetyistä aineistonkeruumenetelmistä laadullisessa tutkimuksessa. Teemahaastattelun tarkoituksena onkin tuottaa tutkijalle käsitys ja ymmärrys tutkinnan kohteena olevasta ilmiöstä.⁶⁴ ”Haastateltavien valinnassa on muistettava mitä ollaan tutkimassa. Tutkimusongelmasta riippuen on mielekästä valita haastateltavat, joko teemaa tai tutkittavaa asiaa koskevan asiantuntemuksen tai kokemuksen

⁶³ Kananen 2017, 88

⁶⁴ Kananen 2017, 89, 90

perusteella. Tärkeä kriteeri tällöin on, että haastateltavalla on omakohtainen kokemus tutkitavasta asiasta⁶⁵.” Haastateltavat kuuluvat Forssan mallin projektin varsinaiseen työryhmään ja näin ollen aiheesta oleva asiantuntemus ja kokemus tekevät haastattelun aineistosta luotettavamman. Valitsimme haastateltavat sen perusteella, että he kuuluivat Forssan mallin työryhmään ja olivat siinä keskeisessä roolissa. Haastateltavien yhteystiedot saimme yhdeltä työryhmän jäseneltä. Aluksi lähestyimme työryhmän jäseniä sähköpostitse ja kysyimme heidän halukkuuttaan osallistua haastateltavaksi opinnäytetyötämme varten. Kerroimme mitä tutkimuksessamme pyrimme selvittämään.

Kaikki viisi työryhmän jäsentä, jota lähestyimme sähköpostitse, olivat halukkaita osallistumaan haastatteluun. Haastattelut oli alkujaan sovittu suoritettavan kasvotusten maaliskuun ja huhtikuun välisenä aikana, mutta maailmalla vallitsevan korona epidemian takia jouduimme suorittamaan osan haastatteluista puhelimen välityksellä. Sekä kasvotusten suoritettavat haastattelut että puhelimen välityksellä suoritettavat haastattelut nauhoitettiin ja jälkikäteen kysymykset ja vastaukset litteroitiin, jonka jälkeen litteroinnit vielä lähetettiin haastateltaville sähköpostitse tarkastettaviksi.

Olisimme mielellämme tehneet kaikki haastattelut kasvotusten, koska se olisi ollut persoonallisempi tapa tehdä haastattelu ja keskustelu olisi ehkä ollut luontevampaa. Kaikissa haastatteluissa aluksi kerroimme tutkimuksesta, jota teemme ja mitä kysymyksillä on tarkoituksena selvittää. Haastateltavien vastauksia käsitelimme siten, että viittasimme haastateltaviin käyttämällä lyhennettä: haastateltava 1, haastateltava 2, haastateltava 3, haastateltava 4 ja haastateltava 5. Emme esitele työryhmän jäseniä nimillä tai heidän edustamaansa ammattialaa vastauksissa, näin ollen tutkimustulokset on esitetty siten, että haastateltavien henkilöllisyys ei selviä. Haastateltaville kerrottiin ennen haastattelun tekoa vastausten anonymiteetistä.

Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa tutkimusaineiston kokoa ei säätele määrä, vaan sen laatu. Tilastollisten yleistyksien sijaan tavoitteena on esimerkiksi vanhojen ajatusmallien kyseenalaistaminen ja ilmiön selittäminen ymmärrettäväksi niin, että se antaa mahdollisuuden ajatella toisin.⁶⁶ ”Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin

⁶⁵ Vilkkä 2005, 114

⁶⁶ Vilkkä 2005, 126

yleistyksiin⁶⁷”. Sarajärven mukaan onkin tärkeämpää kuvata ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtää toimintaa tai antamaan teoreettinen tulkinta jollekin ilmiölle. Sarajärven mukaan 6-8 haastateltavaa on hyvä määrä, kun puhutaan opinnäytetyöstä ja jos opinnäytetyö tehdään parityönä, niin työmäärä säilyykin kohtuullisena. Koimme kuitenkin, että viisi haastateltavaa on riittävä määrä saada luotettavaa tietoa omakohtaisista kokemuksista. Aineiston kokoa kasvatettaessa kannattaakin tehdä useampi haastattelu, kuin pidentää haastattelun kokoa.⁶⁸ Haastattelun koko pidettiin maltillisena kysymysten määrän suhteen ja panostimme kysymysten laatuun. Päädyimme haastattelemaan työryhmän viittä eri jäsentä, jotka olivat mukana Forssan tilanteen ratkaisemisessa.

Laadullinen tutkimus tarkoittaa mitä tahansa tutkimusta, jonka avulla pyritään tekemään löydöksiä ilman tilastollisia menetelmiä tai muita määrällisiä keinoja. Laadullinen tutkimus käyttää sanoja ja lauseita, kun taas määrällinen tutkimus perustuu lukuihin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei pyritä määrällisen tutkimukset mukaisiin yleistyksiin.⁶⁹

Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa tutkimusaineistoa voi kerätä monella tavalla. Kaikki ihmisten tuottama materiaali kertoo jotakin niistä laaduista, mitä ihmiset eläissään ovat kokeneet. Usein tutkimusaineistoksi valitaan ihmisten kokemukset puheen muodossa, jolloin tutkimus kerätään haastatteluina.⁷⁰

Tutkimuksen ydin on kerätyn aineiston analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko. Vasta tässä vaiheessa tutkijalle selviää minkälaisia vastauksia hän saa ongelmaan tai miten ongelmat olisi pitänyt alkuaan asettaa.⁷¹

4.3 Tutkimuskysymyksen esittely

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykseksi muodostui ”Forssan mallin työryhmän jäsenten kokemukset Forssan mallista ja sen toteutuksesta Forssassa vuosina 2016 – 2018”. Työryhmän jäsenten kokemuksia selvitimme haastatteluiden avulla, jossa esitämme jokaiselle vas-

⁶⁷ Tuomi, Sarajärvi 2018, 73

⁶⁸ Tuomi, Sarajärvi 2018, 73, 74

⁶⁹ Kananen 2017, 35

⁷⁰ Vilkkä 2005, 100,101

⁷¹ Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 209

taajalle kahdeksan kysymystä, jotka ovat jokaisen kohdalla samat. Näillä kysymyksillä pyrimme selvittämään mahdollisimman kattavasti työryhmän jäsenten omakohtaiset kokemukset Forssan mallista ja sen toteutuksesta Forssassa.

Tällä työryhmän jäsenten omakohtaisten kokemusten kartoittamisella pyrimme saamaan vastauksen siihen, voiko tätä Forssan mallia esimerkiksi hyödyntää muissakin kunnissa, vastaavanlaisen konfliktin ratkaisemisessa. Lisäksi jos heidän kokemuksensa perusteella Forssan mallissa olisi sellaisia kohtia tai toimintamalleja, jotka eivät toimineet, voidaan nämä kompastuskivet välttää tulevaisuudessa ja mallia pystytään kehittämään ja räätälöimään jokaisen kunnan omiin tarpeisiin sopivaksi. Myös Forssan mallin hyvät ja toimivat puolet kartoitettiin vastausten perusteella, josta voidaan vetää johtopäätöksiä sen suhteen, kuinka toimivana mallia voidaan pitää konfliktin ratkaisussa.

5 TYÖRYHMÄN HAASTATTELUT

Haastatelluista Forssan mallin työryhmän jäsenistä on käytetty nimien sijaan nimimerkkejä haastateltava 1, haastateltava 2, haastateltava 3, haastateltava 4 ja haastateltava 5.

Haastatteluihin osallistuneet työryhmän jäsenet toimivat Forssan tilanteen aikaan seuraavissa tehtävissä työryhmässä:

Haastateltava 1 toimi naapurussovittelun edustajana

Haastateltava 2 toimi poliisin edustajana

Haastateltava 3 toimi Forssan kaupungin edustajana

Haastateltava 4 toimi naapurussovittelun edustajana

Haastateltava 5 toimi maahanmuuttokoordinaattorina

5.1 Forssan tilanne ennen yhteisösovittelun mallin syntymistä

Kysymys: Millaisena koit tilanteen Forssassa ennen yhteisösovittelun mallin syntymistä?

Tällä kysymyksellä on tarkoituksena selvittää, minkälaisena työryhmän jäsen oli itse kokenut tilanteen Forssassa ennen kuin konfliktia ruvettiin ratkaisemaan.

Haastateltava 1.

”Olin seurannut sitä mediasta, siitä oli jotain lehtijuttuja. Olin sitä ennen tehnyt vastaanottokeskuksien naapurustoissa silloin 2015 syksyllä ennalta ehkäisevää vuoropuhelun rakentamista ja suhteiden luomista ja paikallisten nuorten kuulemista ja yhteyksien avaamista. Tilanne tuntui tutulta ja tällaista on odotettu siitä syksystä asti, joka oli jännitteinen. Näin mediassa juttuja ja ajattelin, että sinne pitäisi nyt mennä. Milla Elo otti yhteyttä ja kysyi, keksisinkö jotain tänne, että kaupunki haluaa puuttua tähän. Vastasin, joo tottakai. Perustyöni oli naapurussovittelukeskuksen johtaminen, niin meillä oli perustyönä naapureiden väliset konfliktit ja niiden käsittely viranomaisten kanssa. Siinä oli tavallaan kiireistä, niin ei ollut budjettia siihen ja halusin kovasti tarttua siihen. Forssan kaupunki oli jo reagoinut tilanteeseen. Pyysin Oikeusministeriön

silloin käynnissä olevan TRUST-hankkeen tukemaan tätä sovittelutyötä. He halusivat mahdollistaa tämän kokeilun ja niin minä sekä Hanna Vuorinen pääsimme tekemään sovittelua.”

Haastateltava 2.

”Tilanne oli aika yllättävä, koska vuoden verran oli ollut rauhallista turvapaikanhakijoiden ja kantaväestön välillä. Tilanne tuli ihan yllättäen ja se eskaloitu hetkessä. Ei ollut mitään ennakkoviitteitä, että täällä olisi tulehtuneet välit kantaväestön ja turvapaikanhakijoiden välillä.”

Haastateltava 3.

”Muistelen, että tuntui osin siltä, että meillä ei ole tilanne kuvaa eikä löydy menetelmiä tai ratkaisumalleja, mitä meidän pitäisi tehdä ja millä resursseilla ja osaamisella se menisi eteenpäin. Se tarjous siitä mahdollisuudesta, kun sellainen laitettiin kartalle ja puhuttiin ääneen se niin, eihän meillä tunnistettu sellaista aiemmin. Se oli ihan uusi tapa toimia tai resurssi kaupungin näkökulmasta. Osaamista oli hyvin rajatusti tilanteen käsittelyyn. Tuntui siltä, että meidän täytyy saada osaamista muualtakin. Tilanne oli ihan uusi Forssan kaupungille ja kysyttiin toisiltamme, että mitäs nyt tehdään. Tavallaan sen porukan kokoaminen ja verkoston laaja määrittely, että mistä se voisi löytyä ja katsoa kaikki kortit läpi. Kaupungilla oli kokoon kutsumisessa iso rooli, siinä oli päättäjiä ja virkamiehiä sen verran, että saatiin kokoontumiset aikaan ja asialistarunko. Yleisestä ilmapiiristä sai sellaisen käsityksen, että kantaväestön ja kuntaan tulleiden välit, olivat jotenkin yllättävän kärjikkäitä ja jossain määrin voimakkaita. Ei oikein tiedetty mikä tilanne se, mutta koettiin aika nopeasti, että asialle on tehtävä jotain.”

Haastateltava 4.

”Kaoottinen uusi tilanne, mihin ei oltu varauduttu ja joka eskaloitui nopeasti. Tilanne oli vaikuttanut koko Forssan alueeseen. Konfliktit ilmenivät nuorison

välillä, mutta polarisaatio oli ilmeistä myös laajemmassa kuvassa. Monessa perheessä vanhemmat tukivat nuorison toimintaa ja vaikuttivat taustalla.”

Haastateltava 5.

”Maahanmuuttajien keskuudessa oli hirveä määrä pelkoa. Päivittäin tuli ihmisiä sanomaan, että tuolla on ruokakauppojen edessä partioita, jotka kävivät verbaalisesti heidän päällensä, kun he yrittivät mennä kauppaan. Joku äiti kertoi, että häntä oli autolla seurattu ja kaasuttamalla uhattu, että hänen päällensä oltaisiin ajamassa. Maahanmuuttajataustaiset ihmiset olivat sen verran peloissaan, että olivat myös alkaneet hakea asuntoja muualta kuin Forssasta. Osa ei uskaltanut käydä kotoutumiskoulutuksessa. Näytti siltä, että pelolla lietsoitiin paniikkia ihmisten välille.”

Yhteenveto

Haastateltavien 2,3 ja 4 mukaan tilanne oli uusi ja siihen ei osattu varautua ennakoon. Haastateltava 3 kertoo, että hänellä ei ollut tilannekuvaa tai ratkaisumalleja, jolla lähteä tilanne ratkaisemaan. Näiden kolmen haastateltavan mukaan tilanne oli Forssan kaupungille ihan uusi. Haastateltava 1 koki, että tilanne tuntui tutulta ja oli odotettavissa. Haastateltava 5 koki, että turvapaikanhakijoiden keskuudessa oli hirveä määrä pelkoa. Myös haastateltava 3 oli havainnut, että kantaväestön ja kuntaan tulleiden välit olivat yllättävän kärjikkäitä. Haastateltava 4 myös koki, että tilanne oli vaikuttanut koko Forssan alueeseen.

Tästä voidaan päätellä, että haastateltavien mielestä tilanne Forssassa oli täysin ennakoimaton ja yllättävä, johon ei kaupungilta löytynyt itseltään ratkaisumalleja. Haastateltavat kaikki kokivat tilanteen haasteelliseksi, johon täytyy puuttua. Ilmapiiiri oli levoton ja osassa väestöä se herätti pelkoa. Jokaisen haastateltavan vastauksissa oli havaittavissa, että hänen kokemansa tilanne riippui siitä, mitä instanssia hän edustaa työryhmässä.

5.2 Suurimmat haasteet tilanteen ratkaisemisessa

Kysymys: Mitkä olivat suurimmat haasteet tilanteen ratkaisemisessa?

Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään, minkälaisia haasteita työryhmän jäsenet olivat kokeneet tilanteen ratkaisemisessa.

Haastateltava 1.

”Ei ollut hirveesti haasteita, koska siellä oli niin kova valmius ja ihmisillä ja kaupungin toimijoilla oli sellainen jaettu tarve, että nyt tää räjähtää käsiin, jotain täytyy tehdä. Niillä oli hyvä valmius ja halu edistää sitä, että rauha toimii. Mentiin sinne ensimmäiseen kokoukseen kansalaisyhteiskunnan edustajana ja sanottiin, että etsittäisiin ketä tähän liittyä, ketkä ovat avainhenkilöitä ja mitä ne ihmiset haluaa, ja ajattelee ja tarvii. Alussa ei mennyt helposti, vaan jouduttiin tapaamaan ihmisiä useita kertoja ja rakennettiin luottamusta. Suurin haaste oli luottamuksen saaminen ihmisiin ja riittävä resurssi, sit kun on se oma perustyö muualla, niin siihen pitää löytyä sitä aikaa.”

Haastateltava 2.

Rikosilmoituksiin liittyen mä olin tässä päätutkijana ja minulla toinen tutkija työparina, mutta samalla osallistuin tähän yhteisösovitteluun tämän esitutkinnan rinnalla. Näiden asioiden yhteensovittaminen ja erillään pitäminen toisistaan olivat suurimmat haasteet. Siinä vaiheessa, kun jalkaiduin tonne sovittelijan roolissa, niin en jalkautunut siinä mielessä, että se olisi jotain tiedonhankintaa rikostutkintaan liittyen, vaan ihan puhtaasti, että saataisiin rauha tänne Forssaan.

Haastateltava 3.

”Yks varmaan oli se, että mitkä ne kärkitoimenpiteet olisi, kun osaamista ei ollut kaupungin organisaation sisällä alustavasti ja mitä kukakin taho tekee ja missä vaiheessa. Kun päästiin pidemmälle siinä, että tällaiset valinnat on tehty ja miten ne oikeat kuntalaiset tavoitettais, jotka siihen asiaan liittyä. Keinojen puuttuminen tai tiedon puute niistä keinoista oli keskeinen.”

Haastateltava 4.

”Omalta osaltani pelkäsin sitä, miten voimme puhuttaa nuorisoa, jos paikalle tulee esim. vanhempia. Haaste oli siinä että, miten voimme oikeasti tulla tilanteeseen ulkopuolelta, jos siinä on paikalla myös sosiaalitoimi, vanhemmat yms. niin mitenköhän nuori silloin juttelee meille. Alkuun pelkäsimme, miten saamme nuorisolta niitä nimiä, jotka olivat olleet näissä tilanteissa mukana. Luottamuksellisissa keskusteluissa nuoret kuitenkin puhuivat yllättävän avoimesti. Haasteita oli myös henkilöiden tavoittamisessa. Onnistuimme luottamuksen rakentamisessa pääosin siksi, että toimimme luottamuksen arvoisesti, emmekä kertoneet kahdenkeskisistä keskusteluista eteenpäin.”

Haastateltava 5.

”Luulen että suurimmat haasteet olivat siinä, missä tätä ulkopuolista sovittelua tarvittiin. Eli se just, että sieltä löydettiin ne ihmiset, jotka sitä konfliktia ylläpiti ja jotka masinoi sitä taustalta, ne mielipidevaikuttajat ja päästiin heidän kanssa työskentelemään. Se oli se kaikkein haastavin ja kriittisin osa. Omasta näkökulmasta kriisin hoitaminen kuitenkin sujui loppuen lopuksi aika helposti, koska siinä eri asiantuntijat ja eri alojen edustajat nöyrytyi yhdessä pohtimaan ja siinä ei kukaan tietyllä tavalla ottanut omistajuutta siitä asiasta, vaan käytiin neuvonpitoa, jossa kaikki toivat mielipiteet esiin, joita pidettiin yhtä arvokkaina.”

Yhteenveto

Kaikki haastateltavat kokivat, että mitään selkeitä ja suuria haasteita ei ollut. Aluksi kaikilla oli vastauksissaan miettimistä siinä, minkä he olisivat kokeneet erityisen haasteellisena työn kannalta. Haastateltavat 1,3,4 ja 5 olivat kaikki sitä mieltä, että haasteeksi muodostui oikeiden ihmisten löytäminen, jotka liittyivät konfliktiin. Haastateltava 2 koki haasteena oman työnsä ja yhteisösovittelun yhdistämisen, jossa oli myös mukana. Haastateltavat 1 ja 4 kokivat myös, että haasteena oli luottamuksen luominen konfliktiin liittyviin ihmisiin. Varsinkin

haasteltavat 1 ja 4 pitivät tärkeänä koko toiminnan kannalta sitä, että luottamus ja keskusteluyhteys saatiin sovittelijan ja toisen osapuolen välille. Sen rakentaminen oli tärkeää ja siksi se ehkä juuri koettiin haasteena, jotta siinä onnistuttaisiin mahdollisimman hyvin.

5.3 Kokemukset työryhmän toimijoiden välisen yhteistyön sujuvuudesta

Kysymys: Miten koit eri työryhmän toimijoiden välisen yhteistyön sujuneen?

Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään työryhmässä toimineiden toimijoiden välisen yhteistyön sujuvuutta ja ilmenikö siinä mitään ongelmia projektin edetessä.

Haastateltava 1.

”Se sujui tosi hyvin, niin kuin sanoin, se eka kokous, johon meidät kutsuttiin, oli tavallaan tilannekatsaus, johon sovittiin seurantapalaveri. Ne koko ajan mahdollisti meille sen, että tehtiin oppilaitosten kanssa töitä ja tavoitettiin vastaanottokeskus ja ihmisiä, joita siihen kuului. Tiedotus oli tosi hyvää, Forssan kaupunki päätti tiedottaa avoimesti, selkeästi ja avoimesti ja se oli tosi tärkeää. Se mahdollisti tosi paljon. Kaupungilla oli suuri vetovastuu, siinä kävi ihan kaupungin johtaja ja se oli riittävä mandaatti.”

Haastateltava 2.

”Ihan loistavasti. Kaikilla oli sama päämäärä. Jokaisesta organisaatiosta oli paikalla sellaisia ihmisiä, että niitä päätöksiä pystyttiin tekemään heti, eikä niitä päätöksiä pitänyt kysyä enään esimiehiltä. Paikalla oli oikeat henkilöt ja kaikki puhalsivat yhteen hiileen, eikä kukaan kokenut, että siellä olisi astuttu toisten varpaille. Kaikilla oli sama päämäärä, että homma pitää saada rauhoittumaan.”

Haastateltava 3.

”Mun mielestä se oli hyvää keskustelua oikeilla nimillä ja kukin yritti jakaa sellaista tietoa toisille, että mikä se oma näkökulma ja tarve on ja mitä on ollut

liikkeellä. Sellaista aika avointa ja pohdiskelevaa, mutta sellaista, että yhdessä päädytään valitsemaan ne jutut mitkä menee eteenpäin. Mun mielestä se oli hyvin sujuvaa ja kaikki halus sen ratkaista, että tosi hyvä kokemus siitä yhteistyöstä jäi. Tavallaan asia koettiin yhteiseksi, eikä sitä voitu rajata kenenkään tontille, vaan useamman tahon täytyy koordinoida samaan aikaan, muuten se jää vajaavaiseksi, näin itse tulkitsen sen.”

Haastateltava 4.

”Se toimi hyvin. Kaupungin tiedotussihteeri oli todella tehokas ja sieltä järjestettiin asiat tosi nopeasti. Paljon tapasimme työryhmän kanssa fyysisesti ja saimme reaaliaikaista päivitystä tilanteeseen liittyen esim. tuoreet kuulumiset viikonlopun osalta ja ketä kannattaa tavata. Mitään näitä tietoja ei tarvinnut onkia. Kaikki tajusivat, että tässä tilanteessa ei ollut aikaa viranomaiskapulakielelle.”

Haastateltava 5.

”Mun mielestä yhteistyö sujui hyvin, mä en ainakaan nähnyt mitään merkittäviä puutteita. Siellä reagoitiin nopeasti siihen tilanteeseen ja aluksi kutsuttiin tietyt tahot siihen koolle ja jos huomattiin että joku puuttuu niin heitä tuli lisää. Konkreettisesti istuttiin pyöreän pöydän ääreen, jossa jokainen kertoi tilanteen oman palvelun näkökulmasta ja yhdessä sovittiin, miten siitä tiedotetaan ja mitä viestitään ulospäin. Jokainen sitten kävi omilla tahoillaan siitä keskustelua. Luulen, että se mikä sitä prosessia leimasi kauttaaltaan, oli se, että kuunneltiin kaikkia eri palveluiden edustajia ja se oli siinä se kaikkein olennaisin. Silloin kun kaikkia tavallaan kuullaan, niin silloin ne ratkaisut ja yhteisymmärrys löytyy helpommin, kuin se että hierarkkisesti valutetaan ylhäältä alaspäin jotain toimintaohjeita.”

Yhteenveto.

Kaikki haastateltavat olivat yhteneväisesti sitä mieltä, että yhteistyö eri toimijoiden välillä oli sujunut hyvin ja olivat sitä mieltä, että kaikki puhalsivat yhteen hiileen, istuttiin saman

pöydän ääreen, tietoa jaettiin ja keskustelu oli sujuvaa toimijoiden välillä. Varsinkin keskustelut työryhmän kesken nousi haastatteluissa esille. Tiedon jakamista toimijoiden kesken korostettiin ja sitä voitiin pitää tärkeänä yhteistyön toimivuuden kannalta. Yksikään haastateltava ei kokenut negatiivisia puolia toimijoiden yhteistyön välillä, tai ainakaan halunnut mainita niistä haastattelun aikana.

5.4 Forssan mallin ratkaisun avain Forssan tilanteeseen

Kysymys: Mikä mielestäsi Forssan mallissa oli se, jolla saatiin ratkaisu Forssassa?

Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään, minkä asian työryhmän jäsenet nostivat esille tärkeänä seikkana konfliktin ratkaisemissa Forssassa.

Haastateltava 1.

”Uskon siihen, että kuuntelu on radikaalia ja usein meillä ei ole siihen aikaa, mutta siellä me käytettiin siihen aikaa. Sellainen kuuntelun missä sitä ihmistä ei mitenkään tuomita, vaan se pyydetään siihen mukaan. Siinä oli riittävän selkeä tavoite, me halutaan, että väkivalta loppuu. Sit kun ihmisen ottaa tosissaan, niin silloin ihminen yleensä haluaa olla yhteistyössä, kun sillä on tomonen tarve, niin se kuuntelu ja että sille oli puitteet. Kaupunki otti sen niin tosissaan, niin se loi sille puitteet ja se yhteistyö minkä se mahdollisti. Myös se iso luottamus poliisilta ja muilta viranomaisilta, et mehän vaan tultiin sinne ulkopuolisina ja meitä autettiin tekemään se työ. Yhteisösovittelun prosessivauksessa lukee, kun tulee toimeksianto, kartoita avainhenkilöt, heidän intressit ja tarpeet ja kolmas kohta on, reagoi tilanteen vaatimalla tavalla. Mä ajattelen, että Forssan malli on eräänlainen kuvaus siitä, mitä se voi esimerkiksi tarkoittaa, että siinä pitää olla riittävän joustava ja mennä tilanteen mukaan. Mutta pitää koko ajan olla mielessä, mikä luo turvallisuutta. Mitä mä pidän siinä tärkeänä on, että me käytettiin meidän parasta osaamista liittyen siihen, miten identiteettejä kannattaa ja ei kannata käsitellä konflikteissa.”

Haastateltava 2.

”Raaka jalkatyö ja sovittelutoimiston rooli. Se mikä tästä teki Forssan mallin mun mielestä, oli se mikä oli poliisin rooli tässä yhteisösovittelussa. Se ei ollut keikanajo, ei ollut rikostutkintaa vaan olla siellä nimenomaan sitä lähipoliisityötä tekemässä ja sitä sovittelutyötä sovittelutoimiston henkilöiden kanssa. Se teki tästä Forssan mallin ja tämä moniammatillinen yhteistyö. Tällöinen kokonaisuus on se Forssan malli.”

Haastateltava 3.

”Varmaan se koordinointi ja tilannekuvan muodostaminen, uskallus pyytää apua ja sen oikean tavan löytäminen sen toteuttamiseksi ja kaupunki organisaation näkökulmasta ulkopäin tuotetun sovittelun järjestymisen ammatillisesti hyvin. Tavallaan työryhmän työ jakautui luonnollisiin tiimeihin. Jokainen toimija hoiti oman alueensa ja lopuksi palattiin yhteiseen pöytään keskustelemaan niistä. Tunnistettiin, kenen kanssa on tarpeellista aloittaa ja kutsutaan tarvittaessa lisää osallistujia. Valmius kokouksien järjestämiseen ja intensiiviseen tekemiseen oli taustalla myös asioiden edetessä.”

Haastateltava 4.

”Nopea reagointi, mihin pystyttiin tämän meidän verkoston yhteistyön kautta. Lähestymistapa oli myös täysin erilainen mihin nuoret olivat tottuneet. Me kuuntelimme nuoria. Me annoimme nuorison kertoa agendansa ja kävimme asiasta keskustelua.”

Haastateltava 5.

”Just tää edellä mainittu. Elikkä sitä yhteistyötä ja kuuntelemista tehtiin niin laajasti ja sit se, että se lähti kuuntelemisen ja keskustelemisen protokolla kaupungin hallintorakenteista, että siellä kuunneltiin toisia ja kaikkia niitä tahoja, jotka edusti näitä eri osapuoli, esimerkiksi nuorten ammattiopetuksen järjes-

täjiä, perusopetuksen järjestäjiä, meitä niinku pakolaisten vastaanotosta, vastaanottokeskuksen edustajia. Eri tavallaan osapuolia, jotka vastaavat niistä palveluista ja sitten siitä pikkuhiljaa, kun sovittelijat tuli mukaan se lähti täsmällisemmin niihin ihmisiin, jotka tappelevat keskenään. Sit sanoisin sen, että yks sellainen tärkeä veto siinä on ollut myös se, että tännehan tuli pitämään vastaanottokeskuksen pihalla täysin ulkopuolista porukkaa niitä mielenosoituksia ja niillä oli ihan omat agendansa siinä. Poliisilla oli niin hyvä neuvotteluyhteys tavallaan siihen turvapaikanhakijoiden yhteisöön ja sieltä oli löydetty ne ns. kylän vanhimmat, joiden kanssa asiaa käytiin läpi ja joilla oli se yhteisöllinen auktoriteettiasema niihin vastaanottokeskuksen asukkaisiin, niin tavallaan se tilanne saatiin pidettyä sellaisena, että siinä vaiheessa, kun tämä ulkopuolinen porukka tuli pitämään sitä mielenosoitusta sinne vastaanottokeskuksen pihalle, se vastaanottokeskus pysyi vai. siellä ihmiset eivät tulleet pihalle ja eivät reagoineet asiaan. Eli kaiken A ja O oli se, että kaikkien osapuolten kanssa keskusteltiin ja kaikkien näkemyksiä kuunneltiin ja yhdessä sovittiin, kuinka kannattaa toimia. Se oli kautta linjan se, jolla homma ratkaistiin.”

Yhteenveto

Haastateltavat 1,4 ja 5 kokivat, että kuunteluun ja keskusteluun käytetty aika oli ratkaisevassa roolissa konfliktin ratkaisemisessa. Neuvotteluyhteys ja luottamuksen luominen tuli esiin tämänkin kysymyksen vastauksissa. Haastateltavat kokivat, että ilman näitä elementtejä ei asiassa olisi päästy haluttuun tulokseen. Haastateltava 2 koki, että raaka jalkatyö ja poliisin sekä sovittelukeskuksen rooli oli ollut ratkaisevana asiana. Myös se, että poliisi ei ollut perinteisessä poliisin roolissa suorittamassa asiassa vain rikostutkintaa, pidettiin osana ratkaisua. Haastateltava 5 oli samaa mieltä haastateltava 2:n kanssa, että poliisin hyvät neuvotteluyhteydet olivat ratkaisevassa roolissa.

Haastateltavat 1,2 ja 3 kokivat, että moniammatillisen yhteistyön toimivuus oli ollut ratkaisevassa roolissa. Myös Forssan kaupungin roolia ja panosta työryhmässä nostettiin esiin. Yhtenä ratkaisun avaimena pidettiin sitä, että työryhmä jakautui hyvin omiin tiimeihinsä, hoiti oman tonttinsa asiat ja lopuksi palattiin yhteiseen pöytään puimaan asioita.

5.5 Konfliktin osapuolten suhtautuminen Forssan malliin

Kysymys: Miten konfliktin eri osapuolet suhtautuivat Forssan malliin?

Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään työryhmän jäsenten näkemyksiä siitä, kuinka konfliktin eri osapuolet suhtautuivat Forssan malliin.

Haastateltava 1.

”Siinä kun menee ulkopuolisena paikalle, niin sitä vaan kertoo mitä me täällä tavoitellaan ja mitä sä tarvitset ja kaikki mitä sä sanot, on luottamuksellista, niin kyllähän ne puhuu. Nehän puhuu tosi paljon, kun on tollainen tilanne, joka vaikuttaa vähän elämään, niin meihin suhtauduttiin koko ajan hyvin. Me tiedetään se siitä, että kun me puhuttiin jonkun kanssa, niin sit löyty uusia ihmisiä, jotka haluaa puhua.”

Haastateltava 2.

*”Olihan siellä varautuneisuutta siihen, että siellä oli ne rikostutkinnot me-
nossa, mutta sitten taas naapurussovittelukeskuksen mukana olo tasoitti sitä
työtä siellä. Osapuoletkin ymmärsivät sen, mikä tässä on se päämäärä, eli
saada tulehtunut tilanne loppumaan. Varsinkin turvapaikanhakijat, jotka oli-
vat lähteneet sotaa karkuun, niin eivät he halunneet toiseen tällaiseen tulehtu-
neeseen ympäristöön tulla. Kaikilla oli halu, että tilanne rauhoittuu täällä.”*

*Ainoat mitkä laittoivat kapuloita rattaisiin, olivat ulkopuoliset vaikuttavat. Ne
yrittivät provosoida täällä ja ylläpitää tätä tulehtunutta tilaa. Oli haastavaa
samaa aikaan tehdä täällä meidän yhteisössä tätä sovittelutyötä, rikostutkin-
taa sekä taistella myös tätä ulkopuolista vaikutusta vastaan.”*

Haastateltava 3.

*”Hiukan menee omaksi tulkinnaksi ja lehtijuttujen kertomiseksi, mutta var-
maan sitä asiaan aktiivista vaikuttamista arvostettiin, vaikka siellä varmasti*

sovittelun sisällä eri tilanteissa on monenlaista kieltä käytetty, mutta uskoisin, että tavoite on ollut niin hyvä, että kaikki on sitä arvostanut.”

Haastateltava 4.

”Osapuolet suhtautuivat meihin hyvin, koska tulimme ulkopuolelta ja meillä oli aina se kortti, että me ei tiedetä eikä tunneta ketään heistä, ja koska emme tunne, meidän pitää kuulla tarinat alusta saakka oikeilta ihmisiltä. Tarkoituksena on saada kuva siitä, että mitä täällä oikein tapahtuu ja miksi. Lopulta molemmissa yhteisöissä meihin suhtauduttiin hyvin, kun yhteisöissä lähti leviämään sellainen ajatus, että me olemme hyviä tyyppejä, ja tämä tuli vaan sen takia, että me ei tuomittu ketään eikä välitetty viestejä tai tulkittu niitä muille.”

Haastateltava 5.

”Siitä mulla ei ole ihan tarkkaa tietoa, koska se on näitten sovittelijoiden ja niitten henkilöiden välistä asiaa, mutta mun käsitys siitä on se, että siellä paljon jouduttiin tekemään työtä, että kaikkien näkemykset nimenomaan kuultiin. Hirveen useinhan siinä on se, että ihmisillä voi olla tosi vahvoja mielipiteitä, mut sit kun niitä ei hyssytellä ja lakasta pois, vaan ihmisten annetaan sanoa ne asiat ääneen ja joku toinen kestää kuulla ne ilman että sanotaan hyi rasisti, vaan annetaan sen tulla ulos ja lähdetään keskustelemaan siitä. Silloin ihmiset jossain kohtaa itsekin havahtuu siihen, että oikeestikko mä ajattelen näin, vai olisiko tässä jotain mahdollista tulla vastaan. Silloin kun ne asiat saa tuoda ulos sieltä omasta päästään, ilman että se aiheuttaa välitöntä vastareaktiota. Olen ymmärtänyt, että siellä loppujen lopuksi tuli oikein lämpimätkin välit näitten eri osapuolten välille”

Yhteenveto

Haastateltava 1 ja 4 kokivat, että osapuolet suhtautuivat heihin hyvin, osaksi johtuen siitä, että he tulivat tilanteeseen täysin ulkopuolisina. He pitivät tätä neutraalia asetelmaa hyvänä asiana siinä mielessä, että heille olisi helppo puhua ja he haluavat kuulla tilanteesta. Haastateltava 2 koki, että oli havaittavissa varautuneisuutta, koska samalla oli kuitenkin menossa

rikostutkintaa asian tiimoilta, mutta naapurussovittelukeskuksen mukana olo tasoitti tätä työtä. Haastateltava 3:lla ei ollut omakohtaisia kokemuksia kysymykseen liittyen ja tulkitsikin tilannetta lehtijuttujen perusteella, mutta uskoi kaikkien sitä arvostaneen. Hän myös uskoi, että koska oltiin niin hyvällä asiassa liikkeellä, niin sitä osattiin myös arvostaa. Haastateltava 5:en käsityksen mukaan konfliktin osapuolten ja heidän mielipiteidensä kuuntelu vaikutti siihen, että eri osapuolten väleistä tulikin lämpimät.

Kenelläkään ei varsinaisesti ollut omakohtaista käsitystä siitä, miten konfliktin osapuolet olisivat suoranaisesti suhtautuneet Forssan malliin. Osa haastateltavista joutui spekuloidaan vastauksessaan.

5.6 Forssan mallin huonot puolet tai mikä ei toiminut tilanteen ratkaisemisessa

Kysymys: Oliko Forssan mallissa jotain huonoja puolia tai mitkä eivät toimineet tilanteen ratkaisemisen kannalta?

Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään, oliko Forssan mallin työryhmä kokenut prosessin aikana, että jotkut toimenpiteet ei olisi toiminut tai itse prosessissa olisi ollut kohtia, jotka eivät olisi toimineet halutulla tavalla.

Haastateltava 1.

”Muutamia haasteita oli siinä, että ihan kaikki yhteistyökumppanit ei aina ollut tottunut tällaiseen tapaan hoitaa asioita. Tällaiset konfliktithan ei oikein kuulu kellekään. Vai itseasiassa kuuluuko ne poliisille, poliisilain mukaan kyllä, sovinnon edistäminen. Mutta siinä on tavallaan niin paljon toimijoita, jotka kattoo sitä asiaa eri näkökulmasta ja hoitaa sitä yhtä siivua, niin sit sen antaminen ulkopuoliselle oli joskus vähän vaikeaa. Tulkin kanssa työskentely oli haastavaa, koska meillä oli yksi tulkki, joka oli tosi hyvä ja pääosin puhuttiin mieluummin broken english, koska ei ne asiat ollut niin silleen monimutkaisia, vaan se luottamus on niin tärkeä. Se luottamus on niin tärkeä, koska sit jos tulkilla on yhtäkkiä joku näkemys asiasta tai se ei voi kääntää kaikkea, niin sovittelija ei pääse harkitsemaan mitä tässä tilassa saa sanoa tai ei.”

Haastateltava 2.

”Ainoa huono puoli on resurssit, koska tätä lähipoliisityötä tehdään niin sanotusti lisätyönä, sen varsinaisen toimenkuvan lisäksi, joka on kirjoitettu jokaisen poliisin toimenkuvalomakkeeseen. Kyllä nämä lisätyöt on sellaisia, että mitä tehdään minkäkin kustannuksella. Resurssit olivat suurin haitta.”

Haastateltava 3.

”Viestinnällisesti se oli tosi haastavaa. Kriisiviestinnän harjoituksia ei ollut hirveesti ja viestinnän vastuuttaminen ja koordinointi, niin siinä käytiin keskustelua sähköpostein, että mitä ja ketä siihen kuuluis sisältyä ja mistä faktoja löydetään ja mitkä valitaan virkapuolelta. En oikein keksi mitään sellaista mitä olisi peruutettu kokonaan tai olisi todettu, että joku ei toimi.”

Haastateltava 4.

”Ei ollut, lopputuloksen ja prosessin etenemisen kannalta. Emme voineet alkuun ymmärtää, että miten näin yksinkertaisilla toimilla kuten läsnäololla, kiinnostuksen osoittamisella, kuuntelemisella ja luottamuksen rakentamisella on näin massiivinen vaikutus.”

Haastateltava 5.

”Mulla ei oikeestaan tule sellaista mieleen, lähinnä se, että miten sitä mallia jatkossa osataan käyttää. Se on se mikä jatkossa jää nähtäväksi, miten sitä mallia osattaisi hyödyntää jo ennen kuin tulee konkreettisia ongelmia mitä täällä silloin oli. Mun mielestä se hoitui loppujen lopuksi tosi hyvin se tilanne. Mun korviin ei näiltä asiakkailta tullut pariin vuoteen minkään laista viestiä, että nää asiakkaat kokisivat olonsa turvattomaksi.”

Yhteenveto

Haastateltavat 4 ja 5 kokivat, että prosessin aikana ei ilmennyt asioita, jotka eivät olisi toimineet. Haastateltava 5 oli kuitenkin huolissaan siitä, miten mallia osataan jatkossa käyttää tai hyödyntää ennen konkreettisia ongelmia. Haastateltava 3 koki viestinnän olleen haastavaa, koska kriisiviestinnän harjoituksia ei ole hirveästi ollut aikaisemmin. Haastateltava 2 koki, että haasteena prosessissa oli resurssit, koska lähipoliisitoimintaa tehdään varsinaisen toimenkuvan lisäksi. Haastateltava 1 koki, että haasteita ilmeni yhteistyökumppaneiden tottumattomuudesta tällaiseen tapaan hoitaa asioita ja tulkin kanssa työskentelystä, koska luottamus oli tärkeää. Tällöin oli helpompaa puhua huonolla englannilla luottamuksen säilyttämiseksi. Haastateltava 1 nosti myös esiin sen, että kenelle tällainen konflikti oikeastaan kuuluu ja kenelle se annetaan hoidettavaksi, saattaa olla haasteellista.

5.7 Vaihtoehtoinen konfliktin ratkaisu

Kysymys: Koetko, että jollain muulla tavalla olisi päästy konfliktin ratkaisuun?

Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään, että olisiko työryhmän jäsenten mielestä ollut mahdollista ratkaista konflikti Forssassa myös jollain muulla tavalla.

Haastateltava 1.

”En koe. Nyt päästään suurin teoreettisiin keskusteluihin siitä, mikä on hyvin ratkennut konflikti. Vastaanottokeskus suljettiin sitten myöhemmin, sekin olisi lopettanut varmaan sen konfliktin. Me tiedetään, että tän sovittelun seurauksena ne pidättäytyvät väkivallasta ja me tiedetään se siitä, että tapahtui muutos, kun osapuolet pääsi luomaan sen oman vuorovaikutuksen ja asiat selvitetiin. Ajattelen, että perinteisillä poliisitoimilla tai perinteisillä häiriöilmoitusjutuilla ja kontrolliin perustuvilla toimilla tai rikosprosessilla, joka päättyy oikeuteen, niin nehän on se väliintulo. Se on tosi tarpeellista ja tärkeää, että se toimii hyvin. Mutta sen lisäksi, kun miettii konfliktia ja miten se syntyy ja elää, niin sehän on kovin jännitteinen juttu ja jos sitä ei sovotella ja ihmiset ei tule sen kanssa kuulluksi, niin ne jännitteet jää. Kuuntelun taas mahdollistaa sen,

että jännite tulee alas. Se mitä me onnistuttiin purkamaan, oli myöskin se vastakkain asettelu ja mahdollistettiin, että ihmiset pysähtyy miettii niitä asioita. En koe, että perinteisellä rikosprosessilla olisi päästy tällaiseen lopputulokseen. Oikeuskäsittely ei ota niitä tarpeita huomioon.”

Haastateltava 2.

”Väitän että ei olisi päästy yhtä hyvään ratkaisuun. Kyllä naapuruussovittelukskuksen Attias ja Vuorinen toi sellaiset työkalut tähän hommaan ja niitä ratkaisumalleja, millä päästiin tähän.”

Haastateltava 3.

”Uskoisin, että joku muukin ratkaisusuunta tai hiukan toisenlainen tapa toteuttaa sitä kohtaamisen kautta menevää asioiden läpikäymistä olisi voinut syntyä jossain vaiheessa. Kun löydettiin riittävän hyvä ratkaisu, niin ei siinä sitten vertailtu eikä lähdetty miettimään suunnitelma B:tä. En mitään esteitä sille nää, etteikö eri organisaatiosta koostettuja osaamisia ja ihmisiä olisi voinut siinä auttaa. Siinä olis ehkä aikaa voinut mennä enemmän. Mutta ehkä sen ratkaisutarpeen ja yhteisöllisyyden ja tällaisen yhdessä miettimisen kautta olisi voinut jotain muutakin syntyä, en nää sille estettä.”

Haastateltava 4.

”Konfliktia ei pystytä ikinä ratkaisemaan niin, että osapuolia ei kuulla itsenään. Konfliktin omistajuutta ei saa viedä näiltä osapuolilta pois esim. niin että sosiaalitoimi tai poliisi tulee ratkaisemaan asian sun yläpuolelta. Mitään muuta ratkaisua ihmisten välisien konfliktien ratkaisuun ei ole kuin se, että ihmiset keskustelevat keskenään. Vaikka taustalla on rikosasia, niin konflikti pitää saada ratkaistua.”

Haastateltava 5.

”En. Mulle se Forssan malli on yhtä kuin se, että kaikkia osapuolia kuullaan, kaikki näkemykset kuullaan yhtä tärkeinä ja tasa-arvoisina ja kun kaikkien näkemykset on kuultu, yhdessä pohditaan, miten tilanne ratkaistaan.”

Yhteenveto

Ainoastaan haastateltava 3 uskoi, että jokin muu ratkaisusuunta tai toisenlainen toteutustapa oli ollut mahdollinen. Kaikki muut haastateltavat kokivat, että vaihtoehtoista ratkaisua tilanteen selvittämiseen ei olisi ollut tai ei olisi päästy yhtä hyvään lopputulokseen muilla ratkaisumalleilla. Haastateltava 1 ja 4 olivat myös sitä mieltä, että perinteisellä rikosprosessilla ei päästäisi tällaiseen lopputulokseen. Haastateltavat 1,4 ja 5 olivat yhtä mielisiä siitä, että osapuolien kuunteleminen ja kaikkien näkemyksien pitäminen tasa-arvoisena on avainasemassa konfliktin ratkaisemisessa.

Perinteistä poliisitoimintaa ja rikosprosessia pidettiin vain väliintulona, mutta ei kestäväenä ratkaisuna konfliktin ratkaisemisessa. Konfliktin omistajuutta ei saa viedä pois osapuolilta vain ratkaisemalla asia poliisin toimesta. Osapuolien kuuntelu ja keskustelu nousi jälleen vastauksissa vahvasti esille ja näillä keinoilla konflikti voidaan käsitellä loppuun. Muita ratkaisutapoja ei haasteltavilla ollut esittää ja tätä Forssan mallia pidettiin kestäväenä ratkaisuna vallinneeseen tilanteeseen.

5.8 Tilanteen muuttuminen Forssassa mallin käyttöönoton aikana ja sen jälkeen.

Kysymys: Miten koet, että Forssassa tilanne muuttui Forssan mallin käyttöönoton aikana ja sen jälkeen?

Tällä kysymyksellä pyrimme selvittämään, kuinka työryhmän jäsenet kokivat, että tilanne Forssassa muuttui konfliktin aikana ja konfliktiin puuttumisen jälkeen.

Haastateltava 1.

”Mähän en ole Forssasta, niin en pysty sanomaan mikä se tilanne itsessään oli, sen minkä kuulin ihmisiltä ja sen minkä siinä sovittelutilanteessa näkee, oli se, että se pelko hälväni. Sen tunsin siinä hetkessä, kun ihminen sai puhua ja tulee ymmärretyksi, niin se jännite laukeaa. Pahoinpitelyt loppu ja asioita alettiin käsitellä puhumalla. Me lopetettiin, kun konflikti oli soviteltu ja ratkennut.”

Haastateltava 2.

”Tässä tehtiin samalla koko ajan sitä ennalta estävää työtä, jonka hedelmiä nyt poimitaan. Täällä ei nyt ole ollut tällaista tilannetta. Kun nyt on kulunut aikaa niin, kaikki tähän osallistuneet ihmiset ja koko seutukunta on kasvanut tosta tilanteesta. Yhteisösovittelu on siitä erikoinen asia, että sitä ei voi tehdä ennen kuin joku kriisi on olemassa, sitä ei voi tehdä etupainotteisesti. Ensin pitää muodostua kriisi, jota sovitellaan ja tässä sovittelussa tehdään ennalta estävää työtä tulevaisuutta silmällä pitäen.”

Haastateltava 3.

”Jotenkin ne tulokset puoltaa sitä, että huoltajien ja koko kylän kyky vähän pohtia sitä vähän eri näkökulmista ja toisen näkökulmasta ainakin riittävästi ja oikean aikaisesti parani, vaikka vieläkin on tiettyjä haasteita. Sellainen räikein puuhastelu ja tämmöinen, niin sitä alkoi ihan kotitaloudet ja huoltajat ennaltaehkäisemään ja puuttumaan. Eihän meillä riitä kädet, jos vaan me tehdään jotain, vaan me saadaan kaikki jollain tapaa mukaan ja viime kädessä nuoret ja muut asiaan osallistuneet saadaan harkitsemaan uudestaan, kun ovat pohtineet asiaa tai käsiteltyt sitä toisen osapuolen kanssa. Enää ei ole sellaista vastakkain asettelua mitä silloin oli, mutta jotkut ilmiöt mitä yhteiskunnassa on, niin ei ne nyt poistunutkaan ole. Yhteisöllisyys näkyi ehkä siinä, että se ulkopuolelta tullut hämmennys koettiin valtaosin tosi vieraaksi, että tämä ei ole meidän juttu.”

Haastateltava 4.

Tilanne oli todella odottava. Nuorison keskuudessa oli isoa pöhinää ja saimme paljon näkyvyyttä. Nopeasti kävi ilmi, että nuoret olivat itsekin väsyneitä tilanteeseen, ja monet toivat sen kahdenkeskisesti esiin. Moni toivoi, että tilanne rauhoittuisi ja väkivalta loppuisi. Tätä pohdimme paljon heidän kanssaan; onko mitään sellaista, mitä juuri sinä voisit asiassa tehdä toisin? Pitkään jatkuneet keskustelut päättyivät siihen, että molempien ryhmittymien päätekiäjät halusivat tavata toisensa. Keskustelu on rakentavaa ja ihmiset, joita asia aidosti koski, pääsivät tekemään yhteisiä sopimuksia siitä, miten jatkossa toimitaan.

Haastateltava 5.

”Kyllä se muuttu. Se loppu, että ihmiset joutuivat pelkäämään. Se että mihin se pelko perustu, ilmeisesti ihan oikeesti tuolla ulkona oli sellaisia porukoita ruokakauppojen ovilla häiriköimässä. Selkeesti se muuttui sillä tavalla, että niitä pelonilmauksia ja hysteriaa ei enää ollut. Se loppui oikeestaan siihen. Silloin kun ihmiset ei anna aiheita, eikä heitä bensaa liekkeihin, niin kyllä ne sammuu itsestään. Näiden tapahtumien jälkeen on ollut ihan rauhallista, pois lukien yksittäisiä ilveilyitä tai yläasteikäisten solvauksia.”

Yhteenveto

Haastateltavat 1 ja 5 kokivat, että ihmiset eivät enää joudu pelkäämään. Asioita ruvettiin käsittelemään puhumalla, eikä kukaan ollut heittämässä bensaa liekkeihin. Haastateltava 2 koki, että prosessin aikana tehtiin ennalta estävää työtä, jonka hedelmiä poimitaan tänä päivänä. Haastateltava 3 kokee, että räikein puuhastelu on loppunut, mutta tiettyjä haasteita on edelleen. Vastakkainasettelu on kadonnut, jota silloin oli, mutta kaikkia yhteiskunnanilmiötä ei ole saatu poistettua. Haastateltava 4 koki, että keskusteluyhteys saatiin prosessin aikana avattua konfliktin osapuolten kesken ja he tekivät yhteisiä sopimuksia siitä, kuinka jatkossa toimitaan. Yhteisesti kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että tilanne saatiin ratkaistua kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä, sekä tilanne saatiin rauhoitettua. Haastateltavat kokivat myös, että paikallinen nuorisokin oli kyllästynyt ja väsynyt tilanteeseen. Tämä kävi

ilmi kahdenkeskisistä keskusteluista. Myös koko yhteisö koki tilanteen valtaosin vieraaksi ja se kävi ilmi keskusteluissa.

6 TULOKSET

Tässä luvussa käymme läpi tutkimuskysymykseemme ”Forssan mallin työryhmän jäsenten kokemukset Forssan mallista ja sen toteutuksesta Forssassa vuosina 2016 – 2018” haastateluilla saamamme vastaukset ja millaisiin tutkimustuloksiin olemme niiden tiimoilta päätyneet.

Haastatellut työryhmän jäsenet kokivat miltei yksimielisesti, että tilanne Forssassa oli ennalta arvaamaton ja yllättävä, eikä siitä ollut ennakkoviitteitä ilmassa. Tilannekuva ja ratkaisumallit Forssan kaupungin taholta puuttuivat ja niihin lähdettiin hakemaan ratkaisua moniammatillisen työryhmän muodostamisella. Kysyttäessä työryhmältä suurimmista haasteista tilanteen ratkaisemiseen Forssassa, haastateltavat eivät tahtoneet keksiä mitään erityisen haasteellista. Kuitenkin jonkin asteiseksi haasteeksi koettiin oikeiden henkilöiden löytäminen konfliktin ratkaisun kannalta sekä luottamuksen rakentaminen konfliktin osapuoliin.

Yleisesti ottaen yhteistyön koettiin sujuneen työryhmän välisten toimijoiden kesken erittäin hyvin. Tiedon jakaminen työryhmän sisällä nostettiin yhdeksi tärkeimmistä työkaluista yhteistyön sujuvoittamiseksi. Negatiivisia kokemuksia yhteistyön sujuvuudesta ei tullut yhdeltäkään haastateltavista. Yhteistyön sujuvuus olikin yksi Forssan mallin toimivuuden perus pilareista.

Forssan mallin tärkeimmiksi ratkaisun avaimiksi nostettiin tuloksissa kuunteluun ja keskusteluun käytetty aika, sekä neuvotteluyhteyden ja luottamuksen luominen. Nämä koettiin välttämättömiksi elementeiksi ratkaisun saavuttamiseksi. Myös raaka jalkatyö ja poliisin sekä sovittelukeskuksen rooli koettiin tärkeänä asiana. Forssan kaupungin roolia ja panosta keuhuttiin myös yhdeksi tärkeäksi tekijäksi, sekä poliisin toimimista perinteisen roolin ulkopuolella pidettiin osana ratkaisua.

Forssassa konfliktien osapuolten suhtautuminen moniammatillisen työryhmän toimintaan pidettiin haastateltavien mukaan hyvänä, mutta samaan aikaan varautuneena. Työryhmän

jäsenillä ei varsinaisesti ollut kokemusta siitä, miten itse Forssan malliin olisi osapuolten taholta suhtauduttu ja vastauksissa haastateltavat kertoivat lähinnä siitä, miten heihin suhtauduttiin toimijoina.

Haastateltavat eivät kokeneet Forssan mallissa olleen sellaisia toimintatapoja, jotka eivät olisi toimineet ratkaisun saavuttamiseksi Forssassa. Kuitenkin nostettiin esiin, että yhteistyökumppanit eivät olleet tottuneet tällaiseen toimintatapaan, joka saattoi osaltaan tuoda pieniä haasteita. Poliisin lähipoliisitoimintaan käytettävien resurssien vähyys ja se, että sitä tehdään vain oman toimenkuvan lisäksi, koettiin negatiivisena. Myös tulkkien kanssa toimiminen loi omat haasteensa keskusteluihin sovittelijoiden ja maahanmuuttajien välillä.

Työryhmän jäsenten miltei yksimielinen vastaus oli, että vaihtoehtoista konfliktin ratkaisuun käytettävää keinoa Forssan tilanteeseen ei ollut, tai ainakaan lopputulos ei olisi ollut yhtä hyvä. Vain yksi haastateltava koki, että jokin muu vaihtoehtoinen toimintatapa olisi voinut toimia tilanteen ratkaisemiseksi. Perinteistä rikosprosessiin keskittyvää poliisitoimintaa ei pidetty pysyvänä ratkaisuna konfliktin ratkaisemisessa, koska rikosprosessilla ei pystytä käsittelemään konfliktia loppuun. Näin ollen Forssan mallia pidettiin juuri oikeana tapana hoitaa konfliktin ratkaisu Forssan tilanteessa.

Forssan mallin vaikutuksista konfliktin aikana ja sen jälkeen, haastateltavat nostivat esiin, että asioita alettiin käsittelemään väkivaltaisuuksien sijaan puhumalla ja tilanteen lietsominen loppui. Vastakkainasettelun koettiin kadonneen, vaikkakin kaikkia yhteiskunnallisia ilmiöitä ei luonnollisesti saatu poistettua. Räikein puuhastelu oli kuitenkin kadonnut. Keskusteluyhteyden saaminen konfliktin aikana osapuolten välille, oli tärkeää, koska saatiin sovittua yhteisiä sopimuksia siitä, kuinka jatkossa toimitaan. Paikallinen yhteisö oli kokenut tilanteen vieraaksi ja nuorisokin oli väsynyt tilanteeseen. Konflikti koettiin ratkaistuksi ja tilanne Forssassa saatiin rauhoitettua. Prosessin aikana tehty ennalta estävä työ kantaa hedelmää vielä tänäkin päivänä.

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA POHDINTA

Tässä luvussa käsittelemme tulosten luotettavuuteen liittyviä seikkoja ja kuinka luotettavana tutkimustuloksiamme voidaan pitää kriteereiden valossa. Käymme myös läpi tutkimuksen

aikana ilmenneitä haasteita ja kuinka niitä pyrittiin ratkaisemaan mahdollisimman tehokkaasti. Lopuksi pohdimme, kuinka onnistuimme tutkimuksessamme ja mitä itse opimme tätä tutkimusta tehdessä tutkimusprosessista, että tutkimuksemme aiheesta. Viimeisinä sanoina, haluamme osoittaa kiitokset Forssan mallin työryhmän jäsenille ja erityisesti haastatteluun osallistuneille henkilöille.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tulosten tarkkuus, eli reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen luotettavuutta. Käytettäessä haastattelua menetelmänä, reliabiliteetti tarkoittaa esimerkiksi sitä, että toisen haastattelijan toistaessa sama haastattelu, haastateltava vastaa kysymykseen samalla tavalla. Luotettavuutta tutkimuksen aikana voi heikentää moni asia, kuten se että haastateltava muistaa jonkin asian väärin tai ymmärtää asian eri tavalla kuin tutkija.⁷²

Tämä huomioiden, haastatteluaineistosta tekemämme tutkimuksen reliabiliteettia voi heikentää se, että Forssan tapahtumista on kulunut jo useampi vuosi aikaa ja tämä voi vaikuttaa haastateltavien muistikuviiin tapahtumista. Reliabiliteettia puolestaan vahvistaa se, että valitsimme haastateltavat sen mukaan, kuinka hyvin uskoimme haastateltavilla olevan tietoa aiheesta ja omakohtaista kokemusta tapahtumista. Haastatteluun vastanneilla työryhmän jäsenillä oli kattava kokemus oman alansa työstä ja siitä roolista, missä he toimivat työryhmässä. Vaikka haastateltavat olisivat vastanneet toisistaan hyvinkin eri tavalla, se ei olisi heikentänyt tutkimuksen luotettavuutta, koska mielipiteet ovat ihmisestä riippuen eriäviä. Mikäli haastateltaville olisi esitetty täysin erilaisia kysymyksiä, joista toisille esitetyt kysymykset olisivat olleet johdateltuja ja toisille ei, niin olisi se saattanut vaarantaa reliabiliteetin, koska vastauksissa olisi voinut olla vääristymiä.

Opinnäytetyössämme pyrimme käyttämään mahdollisimman paljon lähteitä ja varsinkin sellaisia, joissa samat kirjoittajat esiintyivät toistensa teoksissa, joka mielestämme lisää lähteiden luotettavuutta.

⁷² Vilka, 2017, 124

Tutkimuksen luotettavuutta paransi myös se, että haastattelut dokumentoitiin äänittämällä ne ja litteroimalla jälkikäteen. Litteroidut vastaukset lähetettiin haastateltaville tarkastettavaksi ja vastausten oikeellisuuden vahvistamiseksi. Tällä vältettiin se, että haastateltavan ja haastattelijan välille syntyy väärinkäsityksiä vastauksia analysoidessa. Haastateltaville annettiin siis mahdollisuus korjata litteroituja vastauksia, jos haastattelija oli ymmärtänyt jonkin asian väärin vastauksia litteroidessaan. Toisaalta haastateltava olisi voinut korjauksellaan vinouttaa tutkimusta sillä tavalla, että muuttaa lausuttuja sanojaan tai vetääkin ne takaisin jälkikäteen haastattelijan kontrollin puuttuessa. Muutenkin opinnäytetyössä noudatettiin hyvää tutkimusetiikkaa kertomalla tutkimukseen osallistuville mihin heidän antamiaan vastauksia käytetään ja millaiseen tutkimukseen he osallistuvat.

7.2 Pohdinta

Yhtenä suurena haasteena opinnäytetyötä tehdessä oli se, että toinen kirjoittajista työskenteli harjoittelussa Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella ja toinen Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksella. Tämä aiheutti haasteita aikataulujen sovittamisessa yhteen työelämän ja opinnäytetyön tekemisen kanssa. Ristiin menevät työvuorot ja perhe-elämä toi haasteensa aikataulujen järjestelyyn. Kummallakaan opinnäytetyön kirjoittajista ei ollut aikaisempaa kokemusta opinnäytetyön tekemisestä ja kirjoittamisesta, joka johti siihen, että aloitimme opinnäytetyön kirjoittamisen lähtökuopista. Kirjoittamisprosessi aloitettiin varsinaisesti vasta työharjoittelun aikana lähijaksolla, lähde- ja teoriamateriaalin kartoittamisella. Haastattelut suoritettiin työharjoittelujakson loppupuolella Forssassa ja Helsingissä. Varsinainen opinnäytetyön tutkimustulosten analysointi ja työn kasaaminen jäi vasta työharjoittelun jälkeiselle ajalle, jota suuresti hankaloitti maailmalla ja Suomessa vallinnut korona epidemia, joka loi haasteensa työskentelytilojen löytämiselle ja lähdekirjallisuuden lainaamiselle kirjastojen ja julkisten paikkojen oltua suljettuna.

Mielestämme opinnäytetyö onnistui hyvin, vaikka alussa kokemus tosiaan oli nollassa ja aikataulut tuntui haasteelliselta. Loppujen lopuksi saimme opinnäytetyön tehtyä annetussa määräajassa ja oman aikataulutuksen puitteissa. Alkuun opinnäytetyö tuntui valtavalta prosessilta, mutta vauhtiin päästyämme työ alkoi tuntua jopa mielekkäältä, varsinkin kun pääsimme haastatteluihin ja niistä saatujen tuloksien analysoimiseen. Mitä opimme itse työn tekemisestä? Tähän kysymykseen kirjoittajat voivat vastata lauseella: työ opettaa tekijäänsä.

Tällä tarkoitamme sitä, että vaikka kummallakaan ei ollut aikaisempaa kokemus vastaavalaisesta projektista ja jouduimme työtä tehdessä menemään monesti oman mukavuusalueemme ulkopuolelle, on kummallekin kirjoittajalle jäänyt prosessista positiivinen kuva ja hyviä käytännön taitoja aikataulutuksen ja kirjoittamisen suhteen.

7.3 Loppusanat

Opinnäytetyötä tehdessämme Forssan mallin työryhmän jäsenet ja heiltä saatu materiaali on ollut korvaamaton voimavara työtä kasattaessa. Ilman työryhmältä saatuja materiaaleja olisi oma ymmärryksemme Forssan mallista ja Forssan tapahtumista jäänyt laihaksi, ja työ olisi jäänyt toteuttamatta. Haluammekin lähettää suuret kiitokset Forssan mallin työryhmän jäsenille, jotka mahdollistivat tämän antamalla meille materiaalit käyttöömme ja suostumalla haastatteluihin opinnäytetyötä varten.

8 LÄHTEET

Kirjallisuuslähteet

Daher, Okan & Hannikainen, Lauri & Heikinheimo, Karoliina 2012: Suomen kansalliset vähemmistöt. Kulttuurien ja kielten rikkautta. Helsinki: Vähemmistöoikeuksien ryhmän Suomen jaosto.

Frisk, Outi & Tulkki, Heikki 2005: Kulttuuriavain. Helsinki: Otava.

Graham, John & Bennet, Trevor, Toim. uudistanut Scheinin 1998: Rikostorjunnan strategioita Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Hammarlund, Klaes-Otto 2004: Kriisikeskustelu. Kriisituki, jälkipuinti, stressin- ja konfliktin hallinta. Tietosanoma

Helminen, Klaus & Kuusimäki, Matti & Rantaeskola, Satu 2012, Poliisilaki- kommentaari. Talentum Oyj.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997: Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä 1997.

Häkkinen, Anne & Mattila, Markku 2011: Etelä Pohjanmaan maahanmuuttajat. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.

Kaijus, Ervasti 2012: Laki, Konflikti, Tuomio – oikeus yhteiskunnallisena ilmiönä. Helsinki: Edita.

Kaijus, Ervasti & Nylund, Anna 2014: Konfliktin ratkaisu ja sovittelu. Helsinki: Edita.

Kananen, Jorma 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kekki, Tuula 2009: Huumeet ja rikostorjunta -poliisien käsitykset huumerikollisuuden ja poliisitoiminnan muutoksista. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja.

Kiehelä, Hannu & Hakonen, Kimmo 1993: Rikostorjunnan perusteet. Helsinki: Sisäasiainministeriö, Poliisiosasto.

Larsson, Liv 2012: Sovittelun taito. Besam Books, Viisas elämä.

Martikainen, Tuomas & Haikkola, Lotta 2010: Maahanmuutto ja sukupolvet. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Martikainen, Tuomas & Saukkonen, Pasi & Säävälä, Minna 2014: Muuttajat kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Pohjanpää, Kirsti & Paananen, Seppo & Nieminen, Mauri 2003: Maahanmuuttajien elinolot: Venäläisten, virolaisten, somalialaisten ja vietnamilaisten elämää Suomessa 2002. Helsinki: Tilastokeskus.

Pohjonen, Soile 2001: Sovittelu ja muut vaihtoehtoiset konfliktinratkaisumenetelmät. WSLT.

Poikela, Esa 2010: Sovittelu ristiriitojen kohtaamisesta konfliktien hallintaan. Jyväskylä: PS-kustannus.

Schneider, Stephen 2010: Crime Prevention theory and practice. Boca Raton. CRC press.

Sisäministeriön julkaisu 2/2014: Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018.

Turunen, Santtu 2005: Conflict Management – Riidanratkaisun uusi maailma. Helsinki: COMI Edita.

Vilka, Hanna 2005: Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi.

Internetlähteet

Enska: Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023, Sisäministeriö luettavissa:

<https://intermin.fi/documents/1410869/4024872/Poliisin+ennalta+estävän+työn+strategia+2019-2023.pdf/ae0d1f5-8fc9-fac6-1e60-68c0374e296f/Poliisin+ennalta+estävän+työn+strategia+2019-2023.pdf.pdf> Luettu 10.12.2019

Euroopan rikosentorjuntakilpailu, Rikosentorjunta.fi luettavissa:

<https://rikosentorjunta.fi/rikosentorjuntakilpailu> Luettu 3.2.2020

Forssan yhteisösovittelun malli voitti rikosentorjuntakilpailun, Rikosentorjunta.fi luettavissa:

https://rikosentorjunta.fi/artikkeli/-/asset_publisher/forssan-yhteisösovittelun-malli-voitti-rikosentorjuntakilpailun Luettu 3.2.2020

Kansallinen rikosentorjuntakilpailu 2018; poliisin laaja-alainen yhteistyö paikallistasolla. Raadin päätös 29.8.2018 luettavissa:

<https://rikosentorjunta.fi/documents/5235988/5433758/Rikosentorjuntakilpailu+2018+-+raadin+päätös/ce4912e5-3282-461a-b3e6-d5ba0646bfb0/Rikosentorjuntakilpailu+2018+-+raadin+päätös.pdf> Luettu 3.2.2020

Miriam, Attias & Gellin, Jens & Kaitonen & Vuorinen, Hanna 2017, Yhteisösovittelun käsikirja. Luettavissa

https://naapuruusovittelu-fi-bin.directo.fi/@Bin/4ae826b225ac96622eb308f3c5ba1bfb/1582531845/application/pdf/199240/Naapuruusovittelun-käsikirja_uusi.pdf Luettu 24.2.2020

Turvallisesti yhdessä Kansallinen rikosentorjuntaohjelma, Oikeusministeriö 2016 luettavissa:

<https://rikosentorjunta.fi/documents/5235988/5514024/Turvallisesti+yhdessä+-+kansallinen+rikosentorjuntaohjelma+2016-2020/cd228fbd-07c3-470a-bf34-66a8f62cc862/Turvallisesti+yhdessä+-+kansallinen+rikosentorjuntaohjelma+2016-2020.pdf> Luettu 10.12.2019

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta, Sisäministeriö 2016 luettavissa:

https://intermin.fi/documents/1410869/4113506/67644_julkaisu_082016.pdf

Luettu

10.12.2019

Vilka, Hanna, Tutki ja kehitä 2017: elektroninen aineisto luettavissa: [https://www.e-](https://www.e-library.com/book/978-952-451-756-0)

[library.com/book/978-952-451-756-0](https://www.e-library.com/book/978-952-451-756-0) Luettu 24.3.2020

Muut kirjallinen aineisto

Forssan mallin työryhmän materiaalit.

9 LIITTEET

Liite 1 Haastattelurunko

Haastattelukysymyksiä

1. Millaisena koit tilanteen Forssassa ennen yhteisösovittelumallin syntymistä?
2. Mitkä olivat suurimmat haasteet tilanteen ratkaisemisessa?
3. Miten koit eri työryhmän toimijoiden välisen yhteistyön sujuneen?
4. Mikä mielestäsi Forssan mallissa oli se, jolla saatiin ratkaisu konfliktiin Forssassa?
5. Miten konfliktin eri osapuolet suhtautuivat Forssan malliin?
6. Oliko Forssan mallissa jotain huonoja puolia, tai mitkä eivät toimineet tilanteet ratkaisemisen kannalta?
7. Koetko, että jollain muulla tavalla olisi päästy konfliktin ratkaisuun?
8. Miten koet, että Forssassa tilanne muuttui Forssan mallin käyttöönoton aikana ja sen jälkeen?

Liite 2 Haastattelusuostumus

Hei,

Teemme Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyön aiheesta Forssan malli väestöryhmien välisen konfliktin sovittelusta. Pyrimme opinnäytteessä selvittämään Forssan mallin vaikuttavuutta Forssan alueella vuosina 2016-2018. Vaikuttavuutta pyrimme arvioimaan työryhmän jäsenten omakohtaisella kokemuksella vaikuttavuudesta ja projektin tuloksista.

Haluaisimme haastatella sinua aiheeseen liittyen ja haastattelun suorittaisimme mielellään henkilökohtaisesti. Tavoitteena haastattelun ajankohdaksi olemme ajatelleen maaliskuun aikana. Arvioimme haastattelun kestävän 1h-1,5h.

Tämän viestin tarkoituksena on ennakoivasti tiedustella halukkuutta osallistua haastatteluun ja työ/virkapaikan sijaintia haastattelua varten. Haastattelun vastauksia voidaan halutessanne käsitellä opinnäytetyössä nimettömästi.

Pyydämme ystävällisesti ilmoittamaan:

- Oletko halukas suostumaan haastateltavaksi opinnäytetyötä varten
- Missä työ/virkapaikkasi sijaitsee (haastattelun toteuttamista varten)
- Sopiiko sinulle maaliskuun aikana haastatteluun vastaaminen

Yst.Terv

Ville Hirvonen (ville.hirvonen@poliisi.fi)

nuorempi konstaapeli

Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Juuso Holopainen (juuso.holopainen@poliisi.fi)

nuorempi konstaapeli

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos